

Naročnina

za državo SHS:

na mesec Din 20
za pol leta 120
za celo leto 240

za inozemstvo:

mesečno Din 30

Sobotna izdaja:

celoletno

v Jugoslaviji Din 40

v inozemstvu 60

SLOVENEK

Cene inseratov:Enostolna petina vrsta
mali oglasi po Din 1.50 in
Din 2.—, večji oglasi nad
45 mm višine po Din 2.50,
veliki po Din 5.— in 4.—,
oglas v uredniškem delu
vrstica po Din 6.—.**Pri večjem naročilu popust.**Izhaja vsak dan izveniški
ponedeljka in dneva po
prazniku ob 4. uri zjutraj.

Poštšina plačana v gotovini.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici 6/III. Rokopisi
se ne vračajo, nefrankirana pisma se ne spre-
jemajo. Uredništva telefon 50, upravništva 328.**Političen list za slovenski narod.**Uprava je v Kopitarjevi ulici 6. Cekovni račun:
Ljubljana 10.650 in 10.349 (za inserate) Sara-
jevo 7.563, Zagreb 39.011, Praga in Dunaj 24.797.**Za pravico.**

Bilo je nekdanj tako, da je sedel na
stolu velikega župana v Ljubljani gospod
Sporn.

Bilo je nekdanj tudi tako, da je sedel
na ljubljanskem županskem stolu gospod
Perič.

Bilo je nekdanj tako, da je sedel na
tem ali onem stolu človek čist, pošten in
značajan, ki nikakor ni bil »klerikalec«. Bil
pa je ali strokovnjak, bil je poštenjak,
bil je pravičen, dostikrat pa je bil vse
skupaj: strokovnjak in poštenjak in pra-
vičen.

Komaj pa je prišla na vlado vlada
P. P., kakor so jo imenovali Hrvatje (Pa-
šić-Pribičević) s svojim slovenskim pod-
repkom Žerjavom vred, je ta vlada rekla,
da ti ljudje niso strokovnjaki, da ti ljudje
niso poštenjaki, da ti ljudje niso pravični.

To je rekla ta vlada zato, ker ti mož-
je niso prizigali kadila strupu iz Judeje in
potomstvu tega strupa. Zato jim je rekel
strp iz Judeje: Idite! Marš napole!

Pod pritiskom zlorabljenе vladne mo-
či so možje šli. Z njim vred pa na stotine
drugih, poštenih in resnih mož in nezna-
nih junakov. Uklonili so se sili, ker so se
morali.

Odšel je prvi — ljudje so pa gledali.
Ostali so pa mirni. Odšel je drugi — lu-
dje so pa gledali. A ostali so mirni. Odšel
je tretji, a ljudje so ostali mirni, ostali so
mrzli in hladni kot led.

Ljudje so ostali mirni in mrzli. To pa
strupu iz Judeje ni bilo prav. Led je bilo
treba prebiti. Magari s silo.

In prišla je sila. Pod zaščito javne
uprave so začeli pokati strelji. Padel je
rudar Fakin v Trbovljah. Tepen je bil
ljublanski svoboden meščan in državljani.
Zdrobili so prste nedolžnemu delavcu.
Ubili so delavca Zadravca. Kdor pa je
črnil le besedico, temu so usta zamašili.

Uradnike, ki so delovali na splošno
zadovoljnost ljudstva in strank, so prega-
njali. Zakaj? Oni so hoteli imeti »aktivne«
uradnike, hoteli so imeti poleg najete in
z dragim denarjem plačane orjunske »ak-
cije« tudi uradniško »akcijo«. »Ak-
cijono« v upravi, v sodstvu, na pošti, pri
financi, pri žandarmeriji in pri policiji. In
so jo s silo in s pritiskom tudi dobili.

Ljudje so pa gledali — a ostali so
mrzli in hladni.

Ljudi pa je bilo treba razgreti. Treba
je bilo razvneti meščansko vojno in zato
so pritiskali še dalje. Glavni udar naj bi
se bil izvršil koncem tega meseca. Ta-
krat naj bi bil vladar sankcioniral s svo-
jim podpisom vse, kar nam je bil name-
nil zavrtni in zahrtni strup iz Judeje!

Strup iz Judeje nam je vzel ljublan-
skega župana. Neka »nevidna« sila ga je
zopet vzpostavila! Čudo jedno — so rekli
ljudje. Preganjanje časopisja se je nehalo.
Čudo jedno — so rekli ljudje. Tako so re-
kli ljudje in ljudje so zavriskali in zapeli
od veselja, ker so vedeli, da se je našla
učinkovita medicina tudi proti strupu iz
Judeje!

Tako se vesele ljudje še danes in bo-
do vriskali še dolgo. Tako dolgo, dokler
ne bo zadoščeno njihovemu pravnemu
čutu.

Pravni čut našega ljudstva zahteva,
da se storjena krivica popravi. In krivic
je zagrešil stari Žerjavov režim legijoni!
Ko je Žerjav dal razpustiti ljubljanski ob-
činski svet, je vladala krivica nad svo-
bodno voljo ljubljanskih meščanov. Ko je
odstavil ljubljanskega župana, ga je vo-
dila samovolja in gerenta je diktiralo na-
silje. Veliki župan Sporn, ki uživa po za-
konu in po ustavi svoje pravice, je moral
iti na povelje — na čegavo povelje? Ne
na povelje iz Belgrada, ker to je bilo sa-
mo formalno, ampak na povelje iz Ljub-
ljane!

In najeta garda ni streljala po ulicah
ljublanskega mesta v imenu zakona, am-
pak na povelje! Na čegavo povelje? Iz
Belgrada? Ne, ampak na povelje iz Ljub-
ljane!

Pred tem »poveljem iz Ljubljane« je
trepetalo uradništvo, je trepetala policija,
se je tresla žandarmerija! Ne pred povel-
jem iz Belgrada, ampak iz Ljubljane!

Pravni čut slovenskega ljudstva pa
pravi, da se vsa ta protizakonita povelja

uničijo in razveljavijo! To ni bila pravica,
ampak to je bila krivica in nasilje. Zato
zahteva slovenski pravni čut na vsi črti:
Naj se vzpostavi staro stanje — Re-
stitutitio in integrum!

Potem pa naj govori objektivno raz-
sodišče. Objektivno razsodišče, to pov-
darjamo, ne pa kakšen zastrupljen zbor
pristranskih oseb, in to naj ugotovi, če so
odstavljeni uradniki res kaj zakrivali, ali
pa so bili kaznovani z upokojitvami, s
premostitvami, z redukcijami itd. res le
na povelje strankarske podivjanosti!

To zahteva vlada pravice, reda in za-
kona!

Predvsem zahteva ta vlada vzposta-
vo zakona, reda in pravice na šolskem
polju. Tam je strup iz Judeje učinkoval
najstrašnejše, ker je bila baš tam ravno

najmanjša odporna sila. Zato pa je bilo
treba postaviti ravno tja najmočnejše
zdravilo — postaviti je bilo potrebno na
to mesto dr. Korošca. On bo svojo dolž-
nost storil. Storil jo bo v interesu šolni-
kov, šole in predvsem v interesu štarišev,
ki hočejo imeti svoje otroke v šoli, ne pa
v sokolskih in orjunskih volilnicah.

Otrokom šole — učiteljem mir —
starišem pa pravičnost in zakon.

Strup iz Judeje pa mora iz naše javne
uprave, posebno pa iz naše šole ven! To
zahteva užaljeni pravni čut slovenskega
ljudstva in bo to tudi dosedel.

O krivicah pa naj ne govore ljudje,
ki so s krivico začeli. Najprej je treba
storjeno krivico popraviti, potem šele bo
mogoče govoriti o krivicah. Takrat pa se
bo govorilo tudi o — krivicah!

Nova vlada krepko stoji.

Belgrad, 30. julija. (Izv.) Položaj nove
vlade je absolutno čvrst in je pričakovati
uspešnega delovanja. Glede vladne večine
ni nobenega dvoma in so vse nade nasprot-
nikov zaman. Vlada bo ostala na krmilu,
dokler ne bo izvršila programa, ki je
označen v deklaraciji, ki bo prečitana dne
6. t. m. v narodni skupščini. Danes dopol-
ne jo je predsednik vlade Ljuba Davidov-
vič predložil kralju in je zato tudi morala
odpasti seja vlade pod kraljevim predsed-
stvom.

Samostojnejša zunanja politika nove vlade.

Belgrad, 30. julija. (Izv.) Danes do-
poldne se je vršila v predsedstvu vlade
seja, ki so se je udeležili gg. Davidović in
ministri Marinković, Korošec, Kulovec in
dr. Rybař. Na seji se je razpravljalo o kon-
zularni konvenciji z Italijo in njenih izpre-
membah, ki so potrebne v naših prejšnje
vlade. Obenem se je sklenilo, da se tele-
fonska in telegrafska tarifa med Ljubljano
in Trstom zniža, ne pa zviša, kot je hotela

prejšnja vlada. Sporna vprašanja glede na-
seljevanja poedinih oseb v drugi državi in
glede podedovanja premoženja podanikov
druge države, se bodo predložila ministr-
skemu svetu, ki se bo z njim obširno ba-
vil, ker sedanja vlada ne more prevzeti
odgovornosti za nepravilnosti in škodo, ki
jo je izvršila prejšnja vlada pri pogajanjih
z Italijo.

Vse bo prišlo na dan!

Belgrad, 30. julija. (Izv.) Pri pregledo-
vanju dela predstavnikov dosedanjega re-
žima nasilja, prihajajo na dan vedno bolj
zanimive stvari. V železniškem ministrstvu
je minister Sušnik ugotovil na podlagi
aktov, da se je »Orjuna« na svojih izletih
v Trbovlje, Lesce in drugim vozila na rač-
un države in je plačevala le polovično
vožnjo. Tudi sicer so se vršile velike ne-
pravilnosti in bo moral novi minister uve-
sti temeljite remedure. Tudi vsi agitatorji
samostojne demokratske stranke so veči-
noma imeli brezplačne vozovnice.

V ministrstvu za pošte je danes mini-
ster Marković pregledal belgrajsko pošto
ravnateljstvo in kontrolni oddelek. Dognal
je, da niso pregledani računi še iz l. 1922

KRALJ ODPOTOVAL NA BLEDO.

Belgrad, 30. julija. (Izv.) Danes ob 6.
uri se je kralj odpeljal z dvornim vozom
na Bled. Na kolodvoru sta ga v imenu vlade
pozdravila ministra Sušnik in Pečić. Kralj
je bil dobro razpoložen in se je razgovarjal
z obema ministroma. Na Bledu bo kralj
ostal dalje časa.

Belgrad, 30. julija. (Izv.) Pred svojim
odhodom na Bled je kralj sprejel gg. Davi-
doviča in Marinkoviča in se z njima raz-
govarjal o vladni deklaraciji.

BOLGARIJA IN NOVA VLADA.

Belgrad, 30. julija. (Izv.) Bolgarski
poslanik Vakarevski je obiskal danes zu-
nanjega ministra Vojo Marinkoviča in je v
imenu svoje vlade pozdravil novo vlado.

TUDI MUSSOLINI ČASTITA.

Belgrad, 30. julija. (Izv.) Predsednik
vlade Davidović in zunanji minister Marin-
ković sta prejela danes od Mussolinija br-
zozjavko, kjer častita in pozdravlja v imenu
italijanske vlade novo vlado.

IZ FINANČNEGA MINISTRSTVA.

Belgrad, 30. julija. (Izv.) Čez par dni
bo podpisan ukaz, s katerim se bo ime-
noval Šečerov za podtajnika v ministr-
stvu financ.

in 1923 in je zato vsako pravo delovanje
ponehalo. Minister Marković je odredil
preiskavo. Slično je tudi v drugih resorih.
Zato je vlada tudi odredila, da se preneha
z izplačevanjem v finančnem ministrstvu.
Vsa izplačila bodo podvržena strogi re-
viziji, ker so se izplačevale mnoge provizije.

Belgrad, 30. julija. (Izv.) Vaš dopis-
nik se je danes razgovarjal s poštним mi-
nistrom Markovićem in mu je pokazal
včerajšnjo številko »Slovenca«, kjer so
opisane pošne razmere pod ravnateljstva-
njem dr. Debeljaka. Minister se je začudil,
kako je to mogoče in je izjavil, da bo tudi
v Ljubljani razčistil ozračje. Minister se
se bo kmalu podal na uradno potovanje
v Ljubljano.

PRIPRAVE ZA ZASEDANJE NARODNE SKUPŠČINE.

Belgrad, 30. julija. (Izv.) Predsednik
narodne skupščine Jovanović je posetil da-
nes dopoldne vladnega predsednika Davi-
doviča in zunanjega ministra in je z njima
razpravljalo o prvi seji narodne skupščine
in o delovnem redu.

MINISTRA VESENJAK IN HRASNICA V BELGRADU.

Belgrad, 30. julija. (Izv.) Minister za
agrarno reformo Vesjenjak je obiskal danes
prosvetnega ministra Korošca in mu je
poročal o navdušenju slovenskega ljudstva
radi velikih uspehov. Nato je obiskal še
predsednika vlade Davidoviča. Ker se je
kralj pripravil za odhod na Bled, mini-
ster Vesjenjak še ni položil prisege, ampak
bo prisegel skupno z ministrom Hrasnico,
ki je tudi že prisel v Belgrad, jutri v roke
vladnega predsednika.

UJU — SE PRIPOROČA...

Belgrad, 30. julija. (Izv.) Prosvetnega
ministra dr. Korošca je obiskala danes de-
putacija UJU (udruženja jugosl. učiteljskega)
po vodstvu svojega podpredsednika in se
mu priporočila. G. minister je to vzel na
znanje.

Organizacija železničarjev pri ministru Sušniku.

Belgrad, 30. julija. (Izv.) Železniškega
ministra Sušnika so včeraj in danes obi-
skali predstavniki raznih železniških or-
ganizacij. Povedali so kako velike krivice
so se dogajale zlasti nižjim uslužbencem
pod stari režimom pri razvrstitvi. Vidi
se, da se je postopalo partizansko in ne-
enako. Tu bo potreba popraviti storjene
krivice zlasti napram nižjim uslužbencem.
Minister Sušnik je danes zvečer odpoto-
val v Zagreb in Ljubljano, da stopi v stik
z organizacijami železniških uslužbencev
ter pregleda delo zagrebškega in ljublan-
skega ravnateljstva. V nedeljo se bo vrnil
in začel z osebnimi in materialnimi refor-
mami.

PETROVIČEVA IZJAVA.

Belgrad, 30. julija. (Izv.) Nastas Pe-
trovič je dal z ozirom na napade v »Sa-
moupravi« sledečo izjavo: Mene napada-
jo, ker sem vstopil v vlado predno sem
izstopil iz stranke. Vsej javnosti je znano,
da me je radikalna stranka razrešila vsa-
ke discipline, odkar me ni več vabila k
sejam glavnega odbora, kot enega najsta-
rejših članov istega. Razentega niso po-
zvali na sestanek glavnega odbora dele-
gatov iz mojega volivnega okrožja tako,
da so bili volivci iz moravskega okrožja
brez zastopstva. Jaz se zato smatram kot
razrešenega in kot svoboden človek na-
redim kar hočem. V klub ne bom prišel,
dokler bo tam vladala diktatura. Tudi
me obrekujejo radi bogastva. Obžalujem,
da sploh še morejo biti v radikalni stran-
ki ljudje, ki te vesti širijo. Ono kar imam,
sem zaslužil s poštenim delom. Če hoče,
Dalje na drugi strani.

Borzna poročila.

30. julija 1924.

ZAGREBSKA BORZA.

Na deviznem in valutnem trgu je bila da-
nes tendenca precej čvrsta. Po borzi pa je po-
stala tendenca slaba, povpraševanje je pone-
halo, blaga precej na razpolago. V Curihu se
je dvignil dinar od 6.40 na 6.45. — Na efekt-
nem trgu ni bilo prometa.

Devize in valute.

(V oklepaju tečaji z dne 29. julija.)

Dunaj 0.1179—0.1199 (0.1171—0.1191),
Italija 3.635—3.665 (3.6275—3.6575), London
372—373.50 (370—372), Newyork 83.50—84.50
(83.45—84.45), Pariz 4.32—4.39 (4.27—4.37),
Praga 2.485—2.515 (2.488—2.518), Curih 15.528
do 15.578 (15.46—15.56), efekt. dolarji 82.60
do 83.60 (82.50—83.50).

Vrednostni papirji.

Hrvatska Eskomptna banka, Zagreb 122
do 123, Hrv. slav. zem. hipot. banka, Zagreb
60—62.50, Jugoslavenska banka, Zagreb 112
do 114, Prva hrvatska štedionica, Zagreb 915,
Slavenska banka, Zagreb 110, Dioničko dru-
štvo za eksploatacijo drva, Zagreb 108 do 112,
Hrv. slav. d. d. za ind. šećera, Zagreb 1000,
Narodna šumska industrija, Zagreb 82.50, Na-
šica 92, Guttman 760—765, Slavonija 92—94,
Združene papirnice, Vevče 140 (ponudba), Tr-
boveljska premogokopna družba, Ljubljana
500, 7 odstot. inv. posojilo 65, Vojna odškodni-
na 121—122.50.

CURIŠKA BORZA.

(V oklepaju tečaji z dne 29. julija.)

Belgrad, 6.45 (6.40), Berlin 1.30 (1.29),
Italija 23.35 (23.53), London 23 (23.90), Ney-
york 54.75 (54), Pariz 27.20 (27.60), Praga
16 (16.18), Dunaj 0.007625 (0.00766), Budim-
pešta 0.0069.

DUNAJSKA BORZA.

Dunaj, 30. julija. (Izv.) Devize: Belgrad
842—846, Kodanj 11.380 do 11.420, London
312.110—313.100, Milan 3064—3076, Newyork
70.975—71.985, Pariz 3547—3563, Varšava
13.570—13.670. — Valute: dolarji 70.460 do
70.860, angleški funt 310.300—311.900, fran-
coski frank 3525—3555, lira 3070—3090, dinar
835—841, češkoslovaška krona 2090—2106.

PRAŠKA BORZA.

Praga, 30. julija. (Izv.) Devize: Lira 147,
Zagreb 40.45, Pariz 171.25, London 149.30,
Newyork 33.95.

lahko vsak pogleda v »Narodno banko« in bo videl koliko sem dolžan. Jaz se bom potrudil, da se čim prej naredi zakon, s katerim se bo razčistilo kaj ima kdo izmed politikov, koliko ima in kako je prišel do svojega bogastva. In takrat bo precejšnje število onih, ki se nahajajo v vodstvu radikalne stranke, dajalo odgovor.

Obsedno stanje v Romuniji.

Pariz, 30. julija. (Izv.) Listi poročajo iz Bukarešte, da je razglašeno po vsej Romuniji obsedno stanje. Vlada trdi, da ima v rokah dokumente, ki izpričujejo, da je hotel general Avarescu pripraviti državni udar in vreči Bratianujevo vladu ter se sam polastiti diktature. Na ulicah glavnega mesta je vsako zbliževanje prepovedano.

NEMŠKI DRŽAVNI ZBOR.

Berlin, 30. julija. Državni zbor je v tretjem branju sprejel proračun in s 172 proti 62 glasovom odklonil nezaupnico vladi, ki so jo predlagali narodni socialisti. Nemški nacionalisti so se glasovanja vzdržali.

Izjava poljskega zunanjega ministra.

Varšava, 30. julija. (Izv.) Poljski minister znanjih zadev je sprejel včeraj več časnikarjev in jim izjavil: »Vsako ogrožanje Poljske pomeni ogrožanje evropskega miru. Poljska je poudarjala vedno svojo miroljubnost, mora pa naglasiti, da Rusije in Nemčije ne vodijo ideali Društva narodov. Mi bi radi s tema državama živeli v miru, če pa bo to mogoče, to je odvisno samo od Rusije in Nemčije.«

Velika angleška pomorska smotra.

Zadnja velika parada angleške vojne mornarice se je bila vršila tik pred začetkom svetovne vojne — dne 27. julija 1914. Tedaj je brodovje prejelo ukaz vojne ministra Winstona Churchilla, da naj ostane do nadaljnjega zbrano, pripravljeno na alarm. Ukaz so nadaljni dogodki opravičili; angleško vojno brodovje je od tega dne dalje ostalo v službi nepretrgoma štiri dolga leta, in to v službi, kakor težje še nikdar ni imelo nobeno brodovje. Saj se je moralo boriti s strašnim novim sovražnikom — podmorskimi čolni in poleg drugega — v večni, nevarni borbi z njim ohranjati zvezo preko Rokava s fronto na Francoskem. Svojo nalogo je kljub težkim žrtvam slavno dovršilo in angleški narod je danes bolj nego kdaj prej z vsem srcem navezan na svojo ponosno mornarico. V tem ni razlike med kraljem in zadnjim tečajem.

Točno ob desetletnici zadnje parade — dne 27. julija tekočega leta — se je vršila v portsmontskih vodah enaka velika smotra angleškega vojnega brodovja. Nastopili sta atlantsko in državno brodovje v skupnem številu 196 edinic. Ladje so bile razporejene v desetih vrstah, vsaka šest in pol kilometra dolga. Nobena izmed ladij ni starejša od največ osem let. Spreddaj so plule bojne ladje velikanke, bojne križarke in za pogled nelepe nove letalske ladje s širnim trebuhom; sledili so lahke križarke, torpedorušilci, torpedovke in podmorski čolni, ki morejo premeriti morsko plan od enega dela sveta do drugega pod vodo. Vse ladijske vrste je vsako posamič obplula kraljeva jahta »Viktorija and Albert«, na kateri je bil kralj s kraljico, prestolonaslednik in vsa ostala kraljeva družina. V zraku je spremljalo jahto mogočno zračno brodovje. Ko je jahta dovršila smotro, so ji z ladij zagrmeli v pozdrav topovi. — Na predvečer smotre je bilo brodovje sijajno razsvetljeno; mogočni reflektorji so izpreminjali noč v dan.

Poleg članov londonske medzavezniške konference, ki jim je bila na razpolago posebna ladja — načelniki posameznih delegacij so bili gostje angleškega ministrskega predsednika na eni bojnih ladij — je prisostvovalo smotri nepregledno domače prebivalstvo in na tisoče tujcev, za katere so potovalne londonske družbe najele več ladij. Vtis smotre je bil veličasten.

Značilno je, da se tudi ta smotra angleškega brodovja — prva po svetovni vojni — druži z velevažnim zgodovinskim dogodkom: z rešitvijo reparacijskega vprašanja in s tem s končno likvidacijo svetovne vojne.

Velika povodenj na Kitajskem.

Peking, 30. julija. (Izv.) Na severnem Kitajskem je silna povodenj napravila ogromno škodo. Nad 2 milijona ljudi je brez strehe. Veliko mesto Tientrin je v nevarnosti. Glavnemu mestu Pekingu preti opasnost, da bo za dogleden čas odrezano od vsakega prometa.

Londonska konferenca.

Francosko razočaranje.

Pariz, 30. julija. Francoska javnost je nad potekom londonske konference zelo razočarana. Vedno bolj se kaže, da je angleška vlada stvar svoje francoske zaveznice izdala interesom anglosaskega kapitala, ki je na mestu zavzel diktatorsko mesto. Sporazum glede reparacij je že dosežen: London in Newyork sta se dogovorila, da si delita dobiček. Francija in pa Nemčija s priveskom se mora zadovoljiti s pogoji, ki jih diktirajo anglosaški bankirji. Zanimiva je pri tem nenadna vnaša Amerike pri reševanju reparacijskega vprašanja, ko je preje tako z viška odklanjala sodelovanje. Vzrok tej izpremembi je zelo enostaven: Ameriki grozi vsled nadprodukcije, vsled preobilice denarja gospodarska kriza; ki se že čuti. Ameriško blago in denar neobhodno potrebuje ta odtoka v Evropo. Ako bi bila sedaj Evropa složna, bi mogla na korist zmagovalcem in premagancem Ameriki narekovati pogoje, pod katerimi bi sprejela njene ponudbe, tako se pa godi obratno. Anglija si je znala pri tem zagotoviti polovični delež, nekaj drobtin odpade tudi na Nemčijo, Francija in ostali se bodo morali zadovoljiti z obroki, kakor jim jih odmerijo anglosaški bankirji. Francozi vsak dan bolj spoznavajo, da jim je neizprosna Poincaréjeva nacionalistična politika prinesla škodo. Danes je 90 odst. Francozov za neposredni sporazum z Nemčijo.

Nemška delegacija pozvana k razpravam london. konference.

London, 30. julija. (Izv.) Francoski ministrski predsednik je imel danes popoldne važen sestanek z Mac Donaldom. Upa se, da se je našla podlaga za skupno sodelovanje. Nemški delegatje bodo pozvani v London, da se bo z njimi razpravljalo o modalitetah Dawesovega načrta.

Pariz, 30. julija. (Izv.) Danes ni bilo oficialnega ministrskega zasedanja, ker je konferiral predsednik Herriot s posameznimi ministri.

RUSIJA IN MEHIKA.

Mexiko, 30. julija. (Izv.) Mehikanska vlada je priznala sovjetsko Rusijo.

STENOGRAFSKI KONGRES.

Lausanne, 30. julija. (Izv.) Danes so otvorili v vseučiliški dvorani na svečan način 13. mednarodni stenografski kongres.

Odpor francoskih katoličanov.

(Od našega pariškega dopisnika.)

Pariz, 26. julija.

Komaj je prišla radikalna vlada v Francijo na krmilo, že je napovedala boj cerkvi. Ni počakala, da bi se nesigurni zunanji položaji Francije uredili, brez ozira nanj je zapalila požar boja doma.

Položaj se nam kaže v dveh različnih oblikah: v 86 départementih (okrajih), ki so tvorili predvojno Francijo, hočejo spet znova izgnati kongregacije; v treh novih départementih pa (to je v Alzaciji in Loreni), ki jih je Francija spet dobila nazaj v jeseni leta 1918, hoče francoska vlada uvesti brezversko šolo, zakon o kongregacijah in zakon o ločitvi cerkve od države.

Krasna manifestacija katoličanov v Alzaciji in Loreni pa je pogum vila v vsa francoska katoliška srca in našla odmev po vsem katoliškem svetu.

Kot je znano, je pred vojno pregnala francoska vlada vse duhovne rede iz dežele. Ko se je pa začela vojna, ti niti trenutka niso pomislili, vrnili so se na rodno zemljo, vstopili v armado in branili domovino. Danes pa hoče te junake, kateri premnogi so večkrat odlikovani, vlada spet izgnati. Med tem ko je dala amnestijo vsem dezertirjem in boljševikom v armadi, med katerimi so mornarji, ki so hoteli pred dvema letoma izročiti francoske vojne ladje ruskim boljševikom. Da se nad takim početjem vlade zgraža poštena francoska javnost, je razumljivo.

Katoliški pariški dnevnik L'Action Française pravi o teh redovnikih, bivših vojaških duhovnikih, sledeče:

Vojna je navigila te može na boj, morda bodo postali mučeniki, toda zbežali ne bodo. Ostali bodo torej in se upirali novemu preganjanju: dolžnost katoličanov pa je, da jih podpirajo pri tem odporu do končne zmage.

Odpor duhovnih redov se bo vršil predvsem s mirnimi sredstvi: z udanostjo in potrpežljivostjo; toda laiki imajo druga sredstva na razpolago in njih dolžnost je, da jih vsa upotrebljajo: to je njih katoliška dolžnost, da veri ne bo primanjkovalo potrebnih služabnikov in da bo Francija še nadalje deležna materijelnih in moralnih dobrot s strani redovnikov...

In že se zbirajo duhovniki in redovniki, ki so se borili v vrstah zmagovite

francoske armade, in hočejo ustanoviti udruženje, ki bo branilo njih stanovske pravice. Vsi Francozi bodo razumeli, da se stari vojaki ne bodo dali pregnati z zemlje, katero so poškrpili s svojo krvjo.

Kako požrtvovalni so francoski katoličani in kako radi dajo tudi velike vsote za katoliško stvar, razvidimo iz raznih zbirk, ki jih sčasoma objavljajo katoliški listi. Tako je en sam list zbral v zadnjih desetih tednih, to je po 11. maju, ko je pripadla vlada radikalcem, 200.000 za katoliško propagando.

Vkljub temu pa preživlja katolicizem v Franciji težke čase. Vse šole, od ljudskih pa do katoliške univerze v Parizu, morajo vzdrževati iz lastnih sredstev; konkurenca njih časopisov z raznimi kričnimi bulvarnimi žurnali je zelo težka, eden pariških katoliških dnevnikov, La Libre Parole, je celo moral prenehati, toda težki časi ne strašijo pogumnih mož. Kajti čim težje so okoliščine, tem lepša je zmaga!

Šolska prosveta.

Pribečević-Zerjavovo časopisje se naj bolj razburja zaradi tega, ker je prevzel v novi vladi prosvetni resor dr. Anton Korosec.

Demokrati, ki se zbirajo okoli teh dveh imen, so smatrali prosveto od nekdaj za svojo izključno domeno. To so prevzeli iz stare Avstrije in Ogrske, kjer se je v času liberalizma proglasila dogma, da je za vodstvo šolstva poklicano edino takozvano svobodomiseltvo. Kakor vse ostale liberalne dogme, pa je padla tudi ta, in danes se v vseh izobraženih državah sveta — izvzemši seveda boljševiško Rusijo — izbirajo za voditelje prosvete možje, usposobljeni po svoji duhovni in moralni kulturi, po svojem širokem obzorju in stremljenju za povzdigo izobrazbe, ne pa po tem, ali prisegajo na takozvano »svobodomiseltvo«. In posebno danes, ko gre po vsem svetu klic po duhovni in moralni obnovi človeštva, »svobodomiseltvo« ni nikakor priporočilo za voditelja prosvetnega resora, ampak ravno narobe. Zagrizeno sovraštvo proti veri, neupoštevanje cerkve kot važnega činitelja v razvoju etične kulture človeštva, golo sirovo »profitarštvo« in plitvo naprednjakarstvo so popolno nasprotje tega, kar si v današnji dobi predstavljamo pod idealom po umu in srcu izobraženega človeka.

Tudi v naši državi polagoma prodira spoznanje, da je treba ljudsko prosveto usmeriti po drugih vidikih nego so bili vidiki liberalizma. To spoznanje ne izvira samo iz napredka pedagoške vede in poglabljanja naše kulture sploh, ampak je tudi posledica dezolatnega stanja našega šolstva, ki je ravno pod vodstvom Pribečevića, ki si je bil vzel patent na to mesto, nevzdržna in naravnost katastrofalno propadalo.

Ta mož šole ni smatral za posredovalko resnične izobrazbe in moralne kulture, ampak zgolj za političnem. Šola naj vzgaja demokrate po Pribečević-Zerjavovemu kovu, sokole, orjune in nacionalistične kričarje, ne pa ljudi solidnega znanja in blagih naved, kakor jih rabi vsaka doba, posebno pa naša, ki stoji pod znamenjem oživljajočega se krščanstva, demokracije in miroljubja. Naš lažidemokratizem je zato gledal v prvi vrsti na to, da šolo iztrga vplivu starišev, ljudstva, dobre slovenske narodne in kulturne tradicije, in jo popolnoma podvrže režimu ter od njega odvisnemu strankarsko opredeljenemu učiteljstvu. Učenje, knjiga, moralna vzgoja je pod Pribečevićem postalo strankarska stvar, pripadnost otrok k raznim društvom, nošenje raznih znakov in udeležba pri vseh mogočih manifestacijah pa glavno. Zato pod tem režimom ni samo trpel pouk, ampak tudi disciplina. Da naša mladina od posledic moralnega razpada med vojno in po njej trpi primeroma veliko bolj nego drugod in da še danes nima nobene orientacije, to je krivda sistema, ki je šolo izpremenil v golo sredstvo politične propagande. Saj ni do danes še noben prosvetni minister Jugoslavije podal kakšnega jasnega, določnega in širokopoteznega izobraževalnega in vzgojnega programa o svojem delu, nobenih novih smernic, nobenih perspektiv za bodočnost! Niso se izdelali nobeni novi šolski zakoni, niso se pritegnili k šolskoobnovitvenemu delu z nekaj redkimi izjemami nobeni resnični strokovnjaki, ampak delalo se je dalje po stari birokratični šabloni in uničevalo vse, kar je iz prejšnje dobe ostalo dobrega, potem slučajnih, nepremišljenih in strankarsko opredeljenih naredb. Glavni cilj pa je bilo uničenje avtonomije starišev, občine, dežele, naroda na šolskem polju, in podreditve vsega šolstva par osebam v ministrstvu, ki so izvajale mesto prosvetnega programa politično-strankarski.

Posebno pa je Pribečević uničeval slovensko šolstvo. Njegova glavna tarča je bilo slovensko vseučilišče, kateremu je dostledno odrekal potrebne kredite, ker je to slovenski kulturni zavod, ki se ni dal zlorabiti v strankarske namene demokracije. Na srednjih šolah je prejšnji režim izpodkopal staro disciplino, gojil

politično stremuštvo in uvažal nekake »reformne« poizkuse, ki so se izkazali za pogubne. Ljudska šola pa se je popolnoma upropastila, slovenščina zapostavljala, mlada begala in napajala z reakcionarnimi orjunkskimi nazori, s sovraštvom proti drugače mislečim in omejenim protikulturnim šovinizmom. Vrtega pa je ta režim šolo tudi materialno uničeval, učni obrat reducirail, pri tem pa gojil protekcionizem in šolnike zamenjal s političnimi agitatorji.

Zato je le pozdravljati, da je prosvetni resor prešel pod novo vladu v roke moža, ki je po svojih velikih umskih zmožnostih in globoki kulturi ter vpogledu v vse probleme sedanjosti bolj kot katerikoli drugi usposobljen za to mesto. Trdno smo prepričani, da bo pod njim iz šole izginila politika, da bo ljudski izobrazbi postavil visoke cilje in si izbral najboljše vzgojne moči, da našo šolo dvigne na našemu času odgovarjajočo višino.

Politične vesti.

+ »Staro sovraštvo«, pravi »Narodni dnevnik«, da vodi »Slovenec«, ko zahteva kazen za vse, ki so pod fašistovsko strahovladu kaj zakrivali. Glasilo g. dr. Ravniharja se zelo moti, »Slovenec« ne vodi nobeno ne staro ne mlado sovraštvo ali pa želja po maščevanju. »Slovenec« je čisto miren in hladen. Pač pa »Slovenec« zastopa narodne, kulturne in moralne interese slovenskega ljudstva, ki zahteva, da se po vladi brez zakonja, nasilja in krivice vzpostavi na čeli črta pravica, zakon in red, za kar je neobhodni pogoj, da se vsak krivec in vsaka krivica, potem ko je brez dvoma dokazana, kaznuje. Brez reparacije ni mogoča vlada pravice. Kajti sicer se bo zloba in krivica ob prvi priliki zopet pojavila, zanašajoč se na to, da ne bo kaznovana. Dovolj dolgo se je v naši državi zakon rušil in zasmehoval. Odslej mora vladati edinole postava, samovolja pa se mora s koreninami zalreči, da se nikoli več ne bo upala na dan. Ne sovraštvo, ampak moralna dolžnost nas vodi, da pripomoremo do popolnega zadoščenja Pravič. Za nami pa stoji naše ljudstvo, iz katerega so se nasilniki kruto norčevali in ki glasno kliče po zadoščenju in vzpostavitvi reda. Zato nam ni mar, kaj pravi demokratska inteligenca, ki jo je strah pred odgovorom za svoja nasilniška dejanja, ampak mar nam je ljudstvo, ki stoji za nami in kojega moralni in pravni čut nam je merilo! Nikdar več ne smejo pritepeni, nepridipravi, postopaci in klativitezi nekaznovano žaliti našega mirnega ljudstva in nikdar več ne smejo taki temni elementi dobivati potuhte od onih, ki imajo štitiiti zakon in njegovo avtoritet! Ljudstvo je s svojim vztrajnim legalnim odporom te brezvestne nasilnike premagalo in pokazalo, da stoji moralno neprimerno visoko nad njimi — ljudstvo pa zahteva tudi pravično kazen zanj! To je neobhodno potrebno, da se pravica uveljavi in naša država trajno ozdravi.

+ Demokratski hinavci tožijo in stokaajo, ker par njihovim brezvestnim eksponentom med uradničtvom preti pravična kazen. Niso pa tožili in se zgražali, ko je prejšnji režim dal zapreti stotine delavcev brez vsake konkretne obtožbe in jih še zdaj drži v ječi, dočim njihove žene in otroci stradajo in jočejo. In koliko uradnikov je dal Žerjav vpokojiti in premestiti ter enostavno na cesto pometati, ne da bi se »Jutro« in »Narod« kaj ogorčevala. Ubičji, pohabljeni in po nedolžnem zaprti kričijo po zadoščenju užaljeni pravici, ki se bo, kakor upamo, kljub hinavskemu stokanju »Naroda« uveljavila.

Beleške.

Zoper »nasilje«, ki da ga izvaja nova vlada, se pritožuje demokratski tisk. Dozdaj pa ne more nihče navesti niti enega slučajja nasilja, ki bi ga bila nova vlada izvršila. Da je minister za notranje zadeve odslovil gerenta ljubljanske občine Krejčija, tega pač niti najzagrizenejši demokrat ne more označiti kot nasilje. Krejči ni noben uradnik, ampak privatna oseba, ki ga je Baltić na Žerjavovo komando čisto proti zakonu, kršeč avtonomijo ljubljanskega mesta, posadil na magistrat. Vrh tega so se pod njim godile na magistratu velike nepravilnosti, vsled česar je njegova odstranitev tem bolj zakonito utemeljena. Kar pa se tiče uradništva, je ravno Pašić-Pribečevićeva vlada uzakonila uradniški zakon, glasom katerega se celokupno uradništvo izvestno dobo nahaja na razpoloženju in se more poljubno premeščati in vpokojiti. Če bi torej koga ta določba zadel, ne sme delati odgovorne sedanje vlade, ampak prejšnji režim nasilja in korupcije. Nova vlada pa je že obljubila, da uradniški zakon temeljito revidira, odstrani iz uprave vsako strankarstvo in zakone pravice uradništva zagaranira. Kar zadeva velike župane, se ne morejo pritožiti, če s teh mest sfrlijo, ker so bili pod Pašić-Pribečevićem nastavljeni izrečno kot eksponenti režima nasilja in so se kot take tudi kot pospeševalci orjunkskih tolovajstev izkazali. Bilo bi pač preveč veliko-

dušno in proti pravici, če bi se takim eksponentom nasilja še dalje poverjalo vodstvo uprave po pravici in zakonu. Pač pa smo za to, da se te ljudi ne odstavijo enostavno z njihovega mesta, ampak postavijo tudi v disciplinarno preiskavo ter v slučaju krivde eksemplarno kaznuje, da bo dano zadoščenje užaljenemu pravemu čutu ljudstva. Vsa krivda se mora izslediti, dokazati in kaznovati. In tako naj v bodoče dela vsaka vlada, da bo enkrat za vselej v naši državi zavladal zakon.

Viljema Baltiča skuša prodani »Narode« izgovarjati, češ da se ni začel bratomorni boj med Slovenci pod njim, ampak takrat, ko se je streljalo na Zaloški cesti. — Nato je treba odgovoriti, da je takrat državna oblast nastopila v varstvo zakona in življenja državljanov proti tistim, ki so nastopili proti obstoječemu redu, pod Baltičem pa je državna oblast dopuščala, da so tolovajske tolpe zakon kršile ter ogrožale življenje in imetje državljanov, — še več, državna oblast je rušilce zakona celo ščitila, da so zakon lažje gazili. To je velika razlika. »Narode« pa bi boljše storil, če bi Baltiču svetoval, naj se sam čimprej poslovi in ne čaka, da bo s sramoto odslovljen.

Orjuna se skriva. Orjuna že lazi okrog in se priporoča. Pošlje v boj ženske, »mojce« so v strahu. Takole tolaži svojega moža Orjuna: »Tudi jaz sem čitala o spremembi in se vsa prestrašila — pa ne boj se, bo že kako. Le politiko pusti en čas na miru, da Te ne zatožijo, ker si pri Orjuni. Najbolje je, pravim, da nekaj časa vse v miru pustiš, dokler so take razmere. Ne govori pa nobenemu, da pojdem h komisarju...« Ne bo nič pomagalo!

Štambilija napredaj. V sled znanega nastopa »Jutrovec« Orjuna v Trbovljah dne 1. junija in vsled raznih kozlov, ki so jih v zadnjih dveh mesecih ustrelili demokratski prvaki pod Žerjavovo komando, je brezpredmetna neka gotova, še popolnoma dobro ohranjena kaučuk-štambilija. Zadevna pojasnila se dobe v upravi »Jutra«.

V nedeljo v Dev. Mar. v Polju ORLOVSKA PRIREDITEV.

Dopisi.

Šmihel pri Novem mestu. Kadar priredi kaka glumaška družba v kakem kraju slovečo predstavo, oznanja to z bobnom po trgih in vaseh, da je udeležba temvečja. Kakor glumačem, tako je znan tudi našim liberalnim okoličanom in drugim strankarskim prive-kantom, katerim že več imena ne vem, toliko jih je, da »mora boben peti, da ljudje vkup vroč. Tak laži-boben so zadnje številke prošule »Domovine« in »Kmetijskega lista«, prinašajoča take z lažjo opoprane žgance, da jih najbolj prebavljiv želodec ne more prenesti pri najboljši volji ne. Edino okolnost, da jim voda sili že v goltanec, jih nekoliko opravičuje, če posegajo že po takih sredstvih. Bomo videli, kaj se bo še vse semarilo v liberalnem plažu, dokler priromamo do 3. avgusta. Ubogi liberalni Izrael, stopen iz vseh krajev in iz vseh strank, kriči v svet, da SLSarji sami nočemo več župana Vovka, da smo ga odstavili, da hočemo g. Pleška, ki je na kandidatski listi šele 33., torej niti kot namestnik ne pride v poštev. Jasno se sedaj vidi, zakaj so se zvezale JDS, SKS in Gospodarska, da bi z združenimi močmi vrgle dosedanega župana g. Vovka, češ, mi ga bomo volili. Ej, saj ga lahko, toda v tem slučaju boste morali voliti z SLS in pustiti krogličico pri drugi skrinjici. Tu pa ne vem, če se Vam bo hotela razdružiti pest. Za g. Avsen vam gre, saj vemo, toda samostojni mogotei niso tako štedljivi, kot je naš trezni in prevdarni g. župan, ki je v tem kratkem času županovanja prištel občin celih 400.000 K, ki so jih samostojni namenili (veledušno) g. župniku za popravo farovža. Mi o tem nič ne vemo. Če se ne bo našlo drugih dobrotnikov in bo g. župnik čakal na občinsko kaso, bo župnikova vila prav gotovo še dolgo kazala svoje stare rebri, kvečjemu, če se bodo mogoče samostojni zavzeli in se lotili hvalevrednega dela, ki bo ožaril njih zgodovino. S svojimi lažmi bi radi zbegali naše zavedne volivce, morda bi celo radi mesto rednega, ekonomskega in štedljivega gospodarstva kako orjunske pisarno, kjer bi se kupovalo in prodajalo orožje in handžari; če se Vam to posreči, potem pa Vam priporočim v službo broleškega Naceta za tajnika, da ne bi nanj pozabili, magacinerja boste pa tudi rabili in v tem slučaju bi bil jako pripraven neki Miha Nikdarmini, ki se je včasih rad vtilal v politiko, a sedaj tožno maje z glavo nad zablodami in spletkarijami sveta. Kdor se z volkom brati, mora z njim tuliti, — mi pa držimo z Vovkom, ki je nosilec liste SLS, katere skrinjica je druga, ki bo letos pač premajhna, ker pravijo, da bodo tudi samostojni volili g. Vovka, ker tako pametnega in fejs župana ni kmalu na okrog. Pač laskavo za nas SLS. — Mojše-volivec, dovolj je šale! Sedaj pa z Vami resno besedo: ne nasedajte vabam, ob-

ljubam, lažem, zmotam itd. Naša sveta dolžnost je, da se vsak odzove volivni pravici in voli stranko, ki ščiti in se trudi odpomoči vsem slojem in kateri županuje in bo županoval g. Vovk, ki zasluži naše vsestransko priznanje, katerega mu niti samostojni ne odrekaajo na videz, seveda, hoteč s tem preslepti naše moze, potem pa bi jim kazali fige, kadar bi povzdignili na stolec velikana Avsa. — Dne 3. avgusta vsi na voličke in pokazite, da niste šleve, ampak člani SLS, katere reprezentant v naši občini je g. Vovk! Naj nihče ne izostane, ker vsak odloča za celokupnost! Volivec.

Birčna vas pri Novem mestu. G. Grudnikova, dovolite, en nedolžen aspirinček ne bo škodil Vaši orjunki mrzlici! Čisto kratko, kakor Kneip: »Bodite bolj previdni, kadar lažete čez duhovnika, napadate celo g. svetnika Hladnika (gostilna Bele) in agitirate za Orjuno. Če se nočete poslužiti skromnega zdravilčka, bo treba operacije, ki pa precej stane, kajne? Gotovo bi Vam danes prišlo prav onih 1000 K, ki ste jih morali kot plačilo za svoje laži plačati 1920 leta za Društveni dom, a poleg tega, preklicavati, preklicavati, to se pa upira naduti g. učitelji. Če ste kratkega spomina, Vas iz ljubezni do bližnjega spomnimo na Vaš prekliki oziroma izjavo v »Slovenec« dne 4. januarja 1920. Kaj pa, ko bi še Vi pomagali prenoviti staro šmihelsko župnišče, z globami namreč, to bi vsekakor bilo bolj prikladno, kot jemati iz občinske kase in biti odgovoren tolikim občanom. Škoda, da ženske ne pridete za enkrat v »štih« s kroglicami, potem bi Vi užugali vso SLS.

Dnevne novice.

— Čestitke Slovenski ljudski stranki. Predsedstvo SLS je prejelo sledečo brzojavno čestitko: Predsedništvo Hrv. pučke stranke v Dalmaciji prisrčno čestita k izvojevanju zmagi. Bog živi! — Podpredsednik Bartulica.

— Volitev župana v Kostanjevici. Pri volitvi župana v Kostanjevici dne 28. 7. je bil s 14 glasovi izvoljen Ivan Colarič iz Orehovca, kateri že županuje tej občini 11 let. Tudi vseh 7 svetovalcev je iz liste SLS, sami zavedni naši moške.

— Kovor. Pri županskih volitvah v Kovorju pri Trzinu je bil dne 27. julija izvoljen za župana pristav Slovenske ljudske stranke Vinko Klemenčič, posestnik v Kovorju, za podžupana pa Janez Pogačnik, posestnik iz Zvirčon. Oba sta vrla pristava SLS.

Turško nasilje. Nekje na Gorenjskem so imeli občinske volitve. Tamkajšnji nadučitelj se zaveda, da mu ustava jamči svobodo in živi ter dela po svojem prepričanju v tej zavesti. Dan pred volitvijo pa se oglasi pri njem velik mož po telesu, a majhen po duhu, ter ga odvrača, naj nikar ne gre volit drugi dan, češ, da bi ga ulegla radi tega doleteti kakšna neljuba premestitev kam v Macedonijo. Kaj je nadučitelj na to odgovoril in kako se je bil odločil, tega ne vemo še, to pa vemo, da je tako postopanje zloraba oblasti višjega uslužbenca proti nižjemu in po točki 4. § 164 činovniškega zakona kaznivo. — To »turško sabljce« je treba zlomiti, da ne bode več uganjala takega nasilja.

— Gladovni štrajk zaprtih delavcev. — Baltič je vrgel brez zakonite podlage v Sloveniji nad 100 delavcev v zapore. Za 8 jesonjskih delavcev n. pr. sodišče še danes nima nobene ovadbe od oblasti. Zato jeseniški delavci še 4 dni nočejo prejemati hrane v zaporu. Storjeno krivico Žerjavovo treba popraviti in izpustiti žrtve demokratske strahovlade na prosto. — Več delavcev.

— Razmere pri orožništvu. Ob priliki mobilizacije žandarmerije ob razpustu ljubljanskega občinskega sveta in ob priliki vidovdanske manifestacije Orjuna v Ljubljani so ljudje gotovo opazili, da orožniškim četam niso poveljevali častniki. To je v takih razmerah popolnoma proti predpisom. Kakor izvemo od dobro poučene strani, se je to naredilo namenoma, da bi orožniki v slučaju potrebe, da nastopijo proti Orjuncem, ostali brez direktive. Zato je potreba, da se uvede proti poveljstvu orožništva stroga nepristranska preiskava glede poslovanja v celi Žerjavovi eri, da se vzpostavi zakon in krivci eksemplarno kaznujejo.

— Povodom proslave mornariškega dne na Bledu, ki ga priredi Jadranska straža dne 2. in 3. avgusta, vozi v soboto dne 2. avgusta t. l. poseben vlak od Ljubljane gl. kol. do Blede. Odhod iz Ljubljane gl. kol. ob 13. uri, prihod na Bled ob 15. uri 40 min. Za povratek udeležencev iz Blede vozi poseben vlak v noči od nedelje na ponedeljek, t. j. od 3. na 4. avgusta, z odhodom iz Blede ob polnoči in prihodom v Ljubljano gl. kol. ob 3. uri. Eventualne popuste pri vozarini bo objavila Jadranska straža svojačasno.

— Tisoč in ena noč na Bledu bo ena najlepših točk razsvetljave, kar jih zmora pirotehnika umetnost. Videli bomo med drugim tudi živo sliko, predstavljajočo narod, ki se poklanja vladarju, čigar slika z lavorjem ovenčana se bo zabliščala v tisočerihi lučnicah in ognjih. Živa slika se bo pokazala v bajni bengalični luči. Izvajana bo od domačinov. Vladarjevo sliko pozdravi ato strelav iz topov, ki bodo v to posebno svrhu pripeljeni na Bled. Slavnost se otvori z 20 častnimi, pozdravnimi strelji. Na Bledu je že danes vse živo in zavedni Gorenjci se pridno

pripravljajo na slavnosti, kakoršnih Bled še ni videl.

— Nova kapela na Lovčenu. Ob pregledu kapele na Lovčenu, kamor se zopet prenese zemski ostanek pesnika, vladike in kneza Petra Njeguša, so ugotovili, da je zgradba v skrajno slabem stanju in da je treba zgraditi novo. Kralj je nato nujno izrazil željo, da naj se nova kapela zgradi po zamisli Ivana Meštrovića. Ta kraljeva želja se izpolni in je Meštrović nalogo že prevzel.

— Agilni krožek za odpravo tujk »OD-VADA« v Sovodnji je nabral za Jugoslovensko Matico ponovno Din 51.—. Hvala nabiralcem in darovalcem.

Štajerske novice.

š Promocija. Na graški univerzi sta promovirala v petek, dne 25. t. m., med. Ferencak iz Smarj in med. Kotnik Jos. iz Celja.

Industrijsko-obrtna razstava v Mariboru od 15. do 28. avgusta 1924. Razstava se vrši v posloju Dekliške meščanske šole, Cankarjeva ulica, na dvorišču iste in na vrtu dnevnega zavetišča in ne v Götzovi dvorani, kakor so nekateri listi pomotoma poročali. Pisarna razstave se nahaja na razstavnem prostoru v Cankarjevi ulici šte. 5. (šola), kjer dobe intereseenti vse potrebne informacije. Razstavljalci-obrtniki in industrijalci lahko svoje predmete že sedaj na razstavnem prostoru postavijo, ker je isti že pripravljen. Definitivna dodelitev se bo izvršila prihodnje dni. Ko se bodo prostori dodeljevali, se pokličejo razstavljalci na lice mesta, tako, da bo vsak razstavljalec takoj lahko svoje želje glede prostora povedal. — Obrtniški vajenci, kateri mislijo na letošnji razstavi razstaviti, naj takoj pošljejo svoje prijavnice, da bo mogel odbor pravočasno in pravilno razdeliti prostore. Predmete, ki jih mislijo vajenci razstaviti, lahko takoj na razstavnem prostoru dostavijo. Vajenci! Izdelajte svoje predmete čisto, lepo in okusno, ker se bodo isti ocenjevali in le po lepem in čistemu delu ocenili.

š Nesreča. Zohar Angelo, 29 letno delavko v šamotni tovarni v Storah pri Celju je pri določanju gline v strojnem prostoru zagrabil transmisijski fermen in jo vrgel ob tla. Zoharjeva si je zlomila levo nogo in so jo morali prepeljati v celjsko bolnico.

š Smrtna nesreča. Kozar Stefan, 16 letni mizarški vajenec pri Alojziju Munda v Mariboru, je pretekli teden po končanem delu zapiral vrata in okna kleti. Pri tem je prišel na neznan način v dotik z električno napeljavjo. Električni tok ga je tako pretresel, da je fant obležal nezavesten in je kmalu umrl. Po zdravniški izjavi je bil fant močno bolan na srcu in pljučah, kar je še pospešilo njegovo smrt.

š Celje. Tik ob mestu leži tkzv. »Glazija«, obdana z lepim drevoredom, kamor se Celjani radi podajajo na izprehod s svojo dečo, katere najde vedno primerno igrišče na lepi Glaziji, katero že dolgo let uporablja vojaška oblast kot vajbališče za vojaštvo. Vse to je v redu. Toda primorani smo danes objaviti kritiko naše celjske javnosti posebej one, ki stanuje v bližini Glazije, da še danes nima vojaštvo zagrajenega prostora za »svojo potrebo« tako, da isto opravlja na raznih mestih dostikrat v pričo otrok, ki se tam igrajo. Priobčujemo to stvarno kritiko na željo staršev, v interesu javne morale in snage v upanju, da merodajni faktorji ukrepejo takoj tozadevno potrebne korake.

š Izlet na Gorovoko v nedeljo 3. avgusta t. l. priredi iz Celja »Pevski zbor Izobr. društva«. »Krekova mladina« in »Jugoslovanska strokovna zveza« v Celju. Odhod iz Celja z vlakom ob pol 5 zjutraj. Sv. maša za izletnike ob 10. Vabljeni vsi prijatelji!

Koroške novice.

k Kanaleka dolina pod italijansko oblastjo. »Goriška Straža« priobčuje poročilo o sedanjih razmerah v Kanalski dolini. Iz poročila posnemamo:

Naborjet. Slovenski Ukvanji se hitro množijo. Nemškimi Naborjetanom pa menda postaja laško solnce prevroče in se selijo na sever. Tako so letos že tri hiše in gospodarstva v Naborjetu kupili Ukvanji. Domačini se resno boje teh nevarnih sosedov. A brez potrebe. Sploh je v naborjetški občini že precejšnje število slovenskih priženjencev in nevest. Ker so pa naši ljudje mirnega značaja, se hitro prilagodijo Nemcem in postanejo po večini sami — Nemci. Če sami še ne, pa gotovo njih otroci. Vse drugačni so v tem oziru Nemci. Tudi če že 100 let bivajo v slovenski vasi, oni ostanejo vendar le Nemci. To so trdni značaji!

Lipalja vas, mala vasica kakor Ovčja vas, je slovenska med nemškimi Naborjetom na eni in Pontabljem na drugi strani. Župnika nimajo, pa jim je hudo. Sedanji upravitelj, ki iz Naborjeta upravlja Lipaljo vas in Pontabljo, ne zna nič slovenskega. Dobro, da Lipljani razumejo po večini nemško. A želeli bi vendarle duhovnika, s katerim bi mogli govoriti in ki bi jim oznanjal božjo besedo v domačem jeziku.

Pontablji. Prej tako imenitni Pontafel je po premaknitvi državne meje na Vrta postal navadna gorska vas. Ista usoda je čakala sosedno Pontebo. Ta se je po raznim višjim krogom vendar le smilila in sklenili so vsaj

nekaj ugleda ji rešiti. Ukinili so, kot že povedano, davčni urad na Trbižu in onega v Možnici (Moggio) ter namestili vse skupaj v Pontebi, ki na ta način še naprej ostane važno gorsko središče. Zato zidajo zdaj prav pred nosom železnice veliko palačo, v kateri nastavijo razne višje urade. Tako bodo zdaj v Pontebi plačevali svoje težke davke koroški Slovenci in — Rezijani, ki so prej spadali pod Možnico.

Primorske novice.

p Goriški znanstveni zbornik. Izšel je drugi zvezek zbornika »Studi Goriziani«. ki ga izdaja ravnatelj državne knjižnice v Gorici, prof. Batisti. V tem zvezku sta dve jezikoslovni razpravi, kratek in jasen pregled srednjih šol in več krajših razprav. Slovence bo predvsem zanimal temeljit in obsežen slovensko-italijanski slovar rastlinskih imen. Sestavlja ga je s strokovnjaško vestnostjo dr. Henrik Tuma. — Knjiga, ki obsega 200 strani in 20 slik, stane 25 lir. Zbornik izhaja s podporo mestne občine.

p Zlaganje občin. Poslanec dr. Besednjak je na prošnjo občinarjev iz St. Petra pri Gorici, Standreža, Solkana, Podgore in še nekaterih drugih občin posredoval na vladi v Rimu, da se občinam ne jemlje njih dosedanja samostojnost in jih ne združujejo posili. Na vladi so poslancu dr. Besednjaku odgovorili, da je zlaganje občin ustavljeno. Vlada nima več polnomoci, ki jo je bila prejela od parlamenta, da odloča tudi glede zlaganja občin po svoji vesti in volji. Nastopile so nove razmere in odslej naprej bo glede združevanja občin veljalo zopet staro postopanje.

p Teden slovenskega učiteljstva. Slovensko učiteljstvo v Primorju je imelo zadnje dni tek. meseca svoj teden. Najprvo so se vršila zborovanja v Gorici, potem tečaj pri Sv. Luciji in končno koncert v Tolminu. Vse prireditve so vrlo uspele.

p Izterjevanje zastarelih davkov. Davčna oblast je začela na Goriškem izterjovati zastarele davke. Ker so ljudje za obnovo svojih zemljišč dobili od države le tako nezamotno vojno odškodnino, da ni pokrila niti stoti del stroškov ter so se morali kmetje drago zadolžiti, da obnove svoje gospodarstvo, pome-njajo stari davki, ki se predpisujejo v ogromnih zneskih, za večino gospodarski pogin. — Županstva so uvedla akcijo, da se zastarani davki odpišejo.

p O beneških Slovencih piše zelo lepo furianska revija »La Panarie«. Pravi, da so se »dobri sinovi Slavije« v svetovni vojni nad vse hrabro borili za zmago Italije. V prvih dneh vojne, v maju in juniju 1915 je bilo videti dolge vrste žena, obloženih s strelivom, ki so se dvigale iz beneških dolin na vrhove prav do topniških postojank. To so bile Slovenke iz Trinkov, iz Drenkije in iz kmečkih vasi. Prostovoljno so se stavile na razpolago vojaškemu poveljstvu, da bi prenašale municijo. Planince iz videmske Slovenije je izrazil bojovnik; nič se ne baha in ne išče izrednosti; s slepo pokorščino vrši svojo dolžnost in nikoli ne dvomi o zmagi. — Lepo je, da Italijani priznavajo vrline in zasluge beneških Slovencev, le žal, da stóre to samo z besedami. Za njih zvestobo jih do sedaj niso nagradili niti z eno samo narodno šolo.

Ljubljanske novice.

Ij Strahovičada. »Narode« vidi danes bavhav klerikalne strahovlade. Zona ga stresa že vnaprej in pripravlja celo organizacijo za obrambo pred klerikalnim zmadjem. Da naši čitatelji razumejo strah pred reparacijo, naj navedemo zgled, kako so hoteli zadnjo družino v Ljubljani vstrahovati. Vsakega so hoteli imeti točno zaznamovanega, da ga pod Žerjavovo zaščito primerno ustrahujejo. Sedaj pa je minilo, zato jamranje. Evo vzgleda terorizma. Pred par dnevi je neki orjunski JDS-ar po šentjakobskem okraju nosil neka-ko vprašalno polo, na kateri naj bi ljudje sebe in svoje stanovalce za orjunske statistike po jedeesarsko klasificirali. Pola ima sledečo vsebino: »Politična razvidnica za rodbine po stanovanjih. — Ime rodb. poglavarja: — Poklic: — Bivališče, ulica, šte. (že izpolnjeno). — Otroci in sostanovalci: — Moški — Zenske — Kje se šolajo? — Starost — Pod kakšnimi strankarskimi ali kulturnimi vplivi izven šole stoje? — Casopisje v rodbini: — Kdo ima vpliv v družini: — V katerih stanovskih org. je včlanjen: — Je član politične organizacije? — Njegovi življenjski pogoji in gnoten položaj: — Kvalificirani z besedami: (prav dober, dovoljen, izhajajoč, slab) — Kakšne osebn. sposobnosti ima za: 1. politično — 2. prosvetno — 3. gospodarsko politično delo — Opomba: — Tako so Žerjavovci pripravljali evidenco za svoj terorizem v Ljubljani. In ti ljudje se danes še pritožujejo, ko se nikomur od njih ni še skrivil las?

Ij Somišljeniki SLS v Ljubljani opozarjamo, da so v tajništvu SLS za Ljubljano razgrnjeni volivni imeniki in prosimo, da vsak naš somišljenik iste pregleda ter se prepriča, če je pravilno vpisan. Pisarna SLS za Ljubljano posluje vsak dan od 9—12 dop. in od 5—7 pop. v Jugoslov. tiskarni, II. nadstr. Zato naj somišljeniki blagovolijo pregledati volivne imenike ob določnem času. Reklamacijske postopanje traja le do 6. avgusta, zato je pregled volivnih imenikov nujen, ker je potrebno, da izreklamiramo neopravičene volivce

ter vpišemo upravičene, katere je mestni magistrat izpustil.

Lj Mesto evetja na krsto v Celovcu umrle gospe Marije Patat je daroval Stolni Vincencijevi konferenci nje častni predsednik g. I. Roeger sen. znesek Din 50.— Bog plačaj!

Lj Kot puran rdeče unje, tako se zбоji nek višji uradnik gradbenega oddelka v novem poslopiju tik glavnega kolodvora, ko zagleda na mizi svojega podrejenega uradnika časopis »Slovenec«. — Da bi mu ta strah v bodoče več ne škodoval, so se vsi naši somišljeniki pri tem oddelku naročili na »Jutro«, obenem ga pa v posebni vlogi na prometno ministerstvo priporočili v — odklikovanje.

Lj Jugoslovanska novinarsko združenje, sekcija Ljubljana. Danes, četrtek, popoldne ob 4. uri bo odborova seja in članski sestanek pri »Košaku«, Krekov trg. Vsled važnosti sestanka so vabljeni vsi v Ljubljani se nahajajoči odborovni člani.

Lj Tedenski zdravstveni izkaz. V času od 20. do 26. julija 1924 je bilo v Ljubljani rojenih 12, naknadno prijavljena 4 rojstva. Umrlo je v tem času 8 oseb, med temi 4 tuje. Vzrok smrti v 3 slučajih jetika, v 1 zastupljenje rane, v 1 srčna hiba, ostalo drugi naravni smrtni vzroki.

Lj Nalezljive bolezni v Ljubljani. Od 20. do 26. julija sta bila v Ljubljani naznanjena 2 slučajja škrlatice.

Lj Pozor interesantom, posestnikom in industrijskim podjetjem ob Gradaščici. Komisija o uravnavi Gradaščice od otoka Glinščice do izliva v Ljubljano bo nadaljevala svoj ogled v petek dne 1. avgusta t. l. Sestanek komisije točno ob 9. uri na mostu ob izlivu Glinščice v Gradaščico. — Vodja komisije: okrajni komisar Velikonja, m. p.

Lj Požar v Šubičevi ulici. Dodatno k našemu poročilu o požaru v Šubičevi ulici moramo še povedati, da gre glavna zasluga za omejitvev oziroma pogasitev požara gosp. Turku. G. Turk je kot načelnik prostovoljnih gasilcev vršil svojo dolžnost s tako vnuem, da je celo vstal, ko ga je prišel budit poklicni gasilec in se je celo osokolil priti na lice mesta, ko je bil požar že pogasjen. Pogasjen namreč požar ni bil že prej, ampak šele potem, ko je prišel v Šubičovo ulico g. Turk.

Lj Ljubljanski trg. Na včerajšnjem trgu ki je bil kljub slabemu vremenu dobro obiskan in tudi založen, so ostale cene domačim pridelkom približno iste kot v soboto. Proti poldnevu pa so posebno pri okolčankah precej padle. Izredno lepo sadje, s katerim je sedanji trg posebno dobro založen, je imelo te-le cene: grozdje od 24 do 28 Din, slive 12 Din, breskve 30 Din, marelice 30 Din, razni ringlo 14 Din, hruške jako lepe od 12 do 16 Din in melone po 12 Din komad. Posebno veliko je bilo na trgu najrazličnejše zelenjave in pa gob, ki pa so kljub temu še pretirano drage in pravi marsikaka gospodinja, ko čuje ceno, da kupi raje meso.

Lj Klub demokratiških poštinih uslužbencev je predvčerajšnjem imel sestanek pri Zabukovcu. Imeli so vsi orjunske znake. Sklenili so, da se odredbam oblasti ne bodo pokorili, da je njihova organizacija tako močna, da more tudi vladi kljubovati in da bodo za slučaj njim neljubih odredb izvajali pasivno rezistenco. Na tej podlagi je klub sestavil izjavo v »Narodni« od 31. t. m., češ da ne bo klonil pred nikomur. — Na to odgovarjamo, da nam demokratiški klub ni absolutno nič mar. Poštini uslužbenci imajo lahko kakršnekoli klube hočejo. Pač pa spadajo v disciplinarno preiskavo uslužbenci, ki so podpisali oklice, v katerem se hujška zoper opozicijske stranke in pozivlja poštino uradništvo k zlorabi službenih dolžnosti v strankarske namene. V disciplinarno preiskavo spadajo vsi, ki so ta oklice v uradnih urah v uradnih prostorih širili in svoje kolege z grožnjami silili k podpisu, kakor tudi oni predstojniki, ki so to dopustili. Da ne bo dvoma o tem, kdo so ti junaki, objavimo še enkrat njihova imena, podpisana pod imenovani oklice: Tilen Epih, Alojzij Delkin, Janko Tavzes, Valentin Goljar, Tilka Jakova, Andrej Kerševan, dr. Joško Lebar, Karla Modičeva, Ivan Podgornik iz Ljubljane, Zorko Lichtenacker iz Brežic, Ivan Mohar iz Kresnice, Bernard Naglič in Jakob Novak iz Maribora in Franjo Urbič iz Sv. Lenarta v Slov. Goricah. K temu prideta še Novak in Irgolč iz Maribora. Glavni krivci pa je, kakor smo iz dobro poučenega vira izvedeli, dr. Janžekovič, ki je akcijo v Mariboru insceniral. Imenovani uradniki, ki bi se mogli izgovarjati s tem, da so bili pač po prejšnjem režimu zapeljani, se ne morejo zdati opravičiti, ker še dalje podajajo grozilne izjave in hočejo zakonu kljubovati. Mogoče jih bo ohladil macedonski zrak, ki so ga privoščili svojim kolegom.

Lj Poskušaj samomor v zmedenosti ali nesreči. Delavčeva soproga Marija Primčeva v Trnovskem pristanu 6 je obešala včeraj okoli 17. ure na dvorišču perilo. Naenkrat je zaslišala iz sosednjega stanovanja, kjer stanujeta sestrji Marija Fajgel in Katarina Kisevec roj. Fajgel, 49 letna vdova po delavcu, obe doma iz Šmarce, bolesten krik in stok. Hotela je iti pogledat v stanovanje sester, kaj se je zgodilo, toda vrata so bila od znotraj zaklenjena. Pogledala je nato skozi okno v kuhinjo in je opazila, da je stanovanje popolnoma zakajeno, tako da se ni prav nič videlo skozi okno kaj se godi v kuhinji. Letela je na cesto, kjer je slučajno srečala bančnega uradnika Vojteha Burgerja, kateremu je povedala, kaj je opazila in ga je prosila, da naj gre on pogledat. Burger je takoj šel, da se

je moralo pripetiti v stanovanju nekaj izrednega in je odprl s silo zaklenjena vrata. Ko se je nekoliko razkldilo, sta stopila v stanovanje in sta res našla Katarino Kisevec na tleh. Obledo je imela od vratu do kolena popolnoma ožgano. S pomočjo Katarine Perčeve in Alojzije Košakove so prenesli ponesrečenko popolnoma nezavestno na dvorišče in so jo pokrili s plahetami. Poklicali so takoj stražo in pa rešilni voz in odpeljali ponesrečenko v bolnico. Pri preiskavi v kuhinji so našli na mizi kositrasto posodo, napolnjeno do polovice s petrolejem, poleg posode pa škaltjico vžigalje. Njena sestra tovarniška delavka je povedala, da je bila sestra že delj časa malo slaboumna, vendar pa ne toliko, da bi se je ne smelo pustiti same. Sumijo, da si je ponesrečenka v živčnem napadu polila s petrolejem obleko in zažgala in to morda hote ali v dušni zmedenosti, ali pa se ji je pripetila nesreča, da se je polila s petrolejem, ko je hotela napraviti ogenj na ognjišču in se ji je pri tem vnela obleka. Žena je bila smrtno poškodovana in je že umrla. Pogreb bo danes.

Lj Po 9 mesecih. Koncem oktobra, lani, so bile ukradene v Draščekovi gostilni 1500 dinarjev vredne gosli. Tatvino so opazili takoj, toda zaman so iskali tatu. Sumili se nekoga cigana, toda niso ga mogli izslediti. Včeraj pa so aretirali delavca v Toenlesovi tovarni 25 letnega Antona Koruna, doma iz Senčurja pri Kranju. Mož je tatvino priznal. Odnesele je gosli v pijanosti, da si po poti domov malo zabrenka. Ko se je drugi dan zavedel in našel gosli pri postelji, jih je skril, ker se je bal zapor. Mož pa je slabo napravil, kajti če bi bil nesel gosli takoj nazaj in povedal, kaj se mu je pripetilo, bi se bila zadeva mirno poravnala.

Lj Podjeten celovec. Delavec Jakob Pretnar, doma iz Jesenic, se je sestal v Ljubljani s svojim tovarišem in ga je povabil na svoje stroške v gostilno Kajfežovo na Karlovski cesti. Jedla sta in pila in začela okrog 70 dinarjev. Ko je bilo treba plačati, se je pa izkazalo, da ta ljubezniv gostitelj, na katerega se je tovariš, ki je bil tudi suh, zanesel, nima vinarja. Podjetnega celoveca je policija, ker drugače ni prav nič znan, aretirala, prijatelj njegov pa, katerega je spravil tovariš v tako zadrego, jo je hitro odkuril domov in bo drugič gotovo bolj previden.

Lj Pobegnil je od doma neznan kam devetletni sinček soproge sodarja Frančiške Hinčik iz Celovške ceste v Sp. Šiški. Fant je oblečen v sive hlače in je vzel s sabo siv površnik.

Lj Radi beračenja so aretirali v Mencingerjevi kleti na Sv. Petra cesti 73 letnega sodarja Ivana Likozar, ker je bil mož tudi precej nasilen.

Šolski vestnik.

Ali je šlo prav? Objavljen je seznam gojenk — dasi prepozno —, ki so sprejete v prvi letnik ženskega učiteljskega v Ljubljani. Po kakšnem »ključu« in po kakšnih obilježnicah so se odločujoči gospodje ravnali, ne bomo preiskovali. Obsoja se pa, da so našle največ milosti učenke srednjih šol s takozvano malo matura. — Ako bo v bodoče ta matura v prvi vrsti merodajna, potem se usiljuje vprašanje: Kaj z meščanskimi šolami? Ali naj jih usmerimo zgolj v praktičnem, obrtno-gospodarskem in gospodinjstvem zmislu? Sicer pa treba resnici na ljubo pripiti, da je splošna izobrazba abiturientke iz 4. meščanskega razreda ob sedanjih strogih zahtevah odločno temeljitejša in obširnejša, nego učenka z malo matura. V dokaz — če vse drugo prezremo — je dejstvo, da se v 1. razred meščanske šole more in sme sprejeti samo učenec (učenka), ki je dovršil (pa z dobrim uspehom) peti razred osnovne šole, dočim za vstop v srednje šole zadošča dovršen 4. osnovni razred. — To v premislek »sem, ki jim je na srečo razvoj meščanskega šolstva.

Cerkveni vestnik.

c Nočnim častilecem presvetega Rešnjega Telesa se naznanja, da je nočoj redna mesečna molitvena ura. Moli se 8 ura: Češčenje blažene Device. Uljudno vabimo moše in mladeniče, da se v obilnem številu udeležite.

c Tridnevica na čast sv. Ignacija v cerkvi sv. Jožefa. V četrtek, petek in soboto bo ob pol 8. uri zvečer kratka pridiga z blagoslovom v pripravo na praznik sv. Ignacija, ustanovitelja Družbe Jezusove. Slovesno se bo obhajal praznik sv. Ignacija v cerkvi sv. Jožefa prihodnjo nedeljo, 3. avgusta.

Prosveta.

pr Pevski vestnik. V nedeljo dne 3. avgusta priredi škofjelško pevsko okrožje v Zabnici ob 4. uri pop. pevski koncert. Po koncertu se vrši na vrtu ljudska veselica. K obilni udeležbi ste vabljeni gostje od blizu in daleč.

Orlovski vestnik.

Šl. Jakobski Orel. Radi tehnične revizije za okrožni nastop fantovski večer danes odpade. Telovadci naj pridejo točno ob 7. uri zvečer v Marjanišče v telovadnico.

Jeseniški tabor. Za orlovski tabor na Jesenicah je dovoljena polovična vožnja. Sosednji odseki naj to upoštevajo in porabijo.

Po svetu.

— Cirkus »Olympia« na Dunaju zgorel. — Minolo soboto ponoči je zgorel cirkus »Olympia« na Dunaju. Zgorela je tudi vsa oprava. Človeških žrtev ni bilo. Zažiga je osumljen koncesionar cirkusa Martin Heinz, ki so ga že zaprli. Občina mu je bila za 1. avgusta odpovedala zemljišče, na katerem stoji cirkus.

— Najtežji Dunajčani. Brez ozira na resne svetovne dogodke gre Dunajčan svoje veselo pot naprej. Kakor v lepih dnevih nekdanjega majniškega dunajskega življenja so napravili lani »kongres najdebelejših.« Dunajski časopisi so obravnavali to važno gospodarsko zadevo z vso obširnostjo. V gostilni svetovnega rekorderja v težki atletiki Svobode so se sešli, z namenom, da določijo najtežjega. Petindvajset jih je nastopilo, vsak več kot rejen. Stopiti so morali na tehtnico in okoli trebuha so jih merili. Zmagal je v tej dobesedno »težki tehniki« leta 1887. rojeni konjski trgovec Franc Seeböck. Teža 156 kg, a velikost samo 163 cm, trebuh 158 cm, torej samo za 5 cm manj kakor velikost. Drugi je bil mesar Franc Schlesinger; rojen 1870., teža 153 kg, velikost 178 cm, trebuh 165 cm, rekord in specialno darilo. Najlažji je tehtal samo 120 kg in tudi čez trebuh ga je bilo samo za 120 cm. Težki zmagovalci so se mu rogali, ko je stopil s tehtnice. Kaj boš ti!

Naznanila.

»Ljubljana« bo imela drevi ob 7. uri pevsko vajo za ženske, ob 8. pa za moški zbor. Vsled bližajočih se pevskih nastopov, prosim vse pevke in pevce, da se naj gotovo polnoštevilno udeležijo. Pri vajah razgovor o naših pevskih prireditvah. — Pevovodja.

Podružnica Udruga vojnih invalidov v Ljubljani sklicuje za dne 3. avgusta izredni občni zbor, ki se bo vršil neglede na število članstva ob 8. uri zjutraj v restavraciji »Zlatorog« v Ljubljani, Gosposka ul. 3 z istim dnevnim redom, ki je bil določen za izredni občni zbor, sklican za dne 20. julija t. l., kateri se pa vsled manjkanja enega glasu nadpolovične večine ni vršil in se je vršitev istega preložila za 3. avgusta t. l. Vseh članov podružnice, tudi onih, ki imajo funkcije v višjih odborih, je dolžnost, da se izred. obč. zbora udeležijo, da tako enkrat za vselej likvidiramo neznošno razmerje in spor v notranjosti organizacije. — Upravni odbor.

Turistika in sport.

Domače prireditve 27. t. m. Sportni dan v Celju se vsled deževnega vremena ni mogel izvesti v celem obsegu. Stafeta skozi mesto, otvoritev novih igrišč za tenis, tenis-turnir in evetlični dan so preloženi na 3. avgusta. Nogometni tekmi med ljublj. Ilirijo in SK Celjem je dež prizanesel. Tekma je bila zelo dobro obiskana. Ilirija je bila izvrstno disponirana, predvajala je vzoren nogomet ter pripomogla s svojo igro, da so se vrste za sport navdušene publike vnovič okrepile. Rezultat 9 : 1. SK Celje je igralo z veliko požrtvovalnostjo in voljo; ko se vigralo nove moči, prevzete od bivših atletikov, bo predstavljala SK Celje jako dobro moštvo.

Kolesarska dirka Celje—Ljubljana—Bled je trpela vsled deževnega vremena. Da se je vkljub dežju in slabim cestam javilo na startu 23 vozačev, je častno spričevalo sportne zavednosti v naših kolesarskih klubih. Med dirkači so bili poleg domačih klubov iz Ljubljane, Maribora in Celja gostje iz Zagreba in Bjelovara. Mnogo tekmecev je med vožnjo vsled defektov in nezgod odstopilo, le 11 jih je doseglo cilj in sicer v sledečem redu: 1. Prošek (Danica, Ježica) v času 5 ur 16 min. 10 sek., 2. Pahor (Perun, Maribor), 3. Prah (Ilirija, Ljubljana), 4. Guštinčič (Perun), 5. Bar Ad. (Ilir.), 6. Horvat (Genius, Bjelovar), 7. Petrinac (Zelj., Zgb), 8. Ladič (Ilir.), 9. Rot (Perun), 10. Pintarič (Orao, Zgb). Po dirki so bile izročene zmagovalcem častne nagrade, prvaku Prošekju je poklonila zdraviliška komisija posebno darilo. — Popoldne se je vršila razen tega medklubska dirka, katero je razpisal S. K. Primorje na progi Ljubljana—Vransko—Ljubljana (100 km) za lahko skupino ter na progi Ljubljana—Blagovica—Ljubljana (60 km) za težko skupino. Rezultati: Lahka skupina: 1. Moran (Prim.) 4 : 15 : 35, 2. Slavič (Prim.). Težka skupina: 1. Kranjc (Orao, Zgb) 2 : 32, 2. Ferlin (Disk, Domžale).

V Zagrebu se je vršila odločilna tekma za nogometno prvenstvo Zagr. podsaveza med Gradjanskim SK in Haškom, v kateri je zaslužno in po lepi igri zmagal Gradjanski SK s 4 : 1.

V Sarajevu je gostovalo kompletno I. moštvo dunajske Vienne ter zmagalo nad S. A. SK-om po vzorni igri s 7 : 2 in 4 : 2.

Izpred sodišča.

Pred pragom porote stoji delomržen stopač Ludovik Suštar, ki se je že delj časa potikal po svetu brez dela. Ukradel je namreč v zadnjem času posestniku Ivanu Goršiču v Novi vasi pri Grosupljem listnico z večjo vsoto denarja in pa zlato ameriškansko uro, vredno 2000 Din. To uro si je pridobil od tatu posestnik Juri Vinšek. Suštarka je kmalo izsledili in zaprli. Pri obravnavi je

tatvino priznal in je tudi povedal, komu jo je prodal. Juri Vinšek je bil obsojen radi deležnosti na tatvini, ker si je pridobil ukradeno uro, na 4 mesece ječe, Lud. Suštar pa je dobil 2 leti težke ječe. Kvalificiran je bil poleg tega kot skoro tat iz navade in stoji pred pragom porote. Pri prvi tatvini, ki jo izvrši, bo namreč obložen za tatu iz navade in pride tudi radi najmanjše tatvine pred porotno sodišče.

§ 104. Krojaški pomočnik Karl Gale iz Zelene jame se je razjezil nad blokavnikom juža železnice Ivanom Štuparjem, ker je ta napodil njegovega sina z železniškega tira, kjer je nabiral fant premog. Najpreje ga je povabil na pol litra vina, ko pa blokavnik ni hotel iti z njim pit, ga je ozmerjal z raznimi psovskami in mu je tudi očital, da je bil enkrat že radi njega zaprt. Ker je bil blokavnik takrat v službi, je bil obsojen Gale, ki se je zagovarjal s pijanostjo, na 200 Din globe ali na 4 dni zapore in bo moral plačati takso 50 Din in vse stroške. — Med vožnjo iz Zagreba v Zidanmost je bil Josip Ribarič, mesar iz kamniškega okraja, ravno v stranišču, ko je prišel sprevoznik Jezeršek pregledovat vozne listke. Ko je stopil iz stranišča, ga je opozoril sprevoznik, da naj mu pokaže vozni list. Ribariča pa je, Bog zna zakaj, to tako razjezilo, da je nahnulil sprevoznika z besedami: »Ti berač eisenponarski, tebi ne dam nič, do sedaj sem jaz stal v stranišču, sedaj bom pa tebe postavil na glavo notri!« Po daljšem prerakanju pa mu je končno le izročil vozni listek. Ribarič ni prišel k obravnavi in je bil obsojen za to nepremišljenost v odsotnosti z ozirom na to, da je bil mož res nekoliko vinjen in razburjen, na 1000 dinarjev globe ali v slučaju neizpolljivosti na 14 dni zapore. — Posestnik Ivan Ruš na Bledu je očital županu Tomcu, da je poslal v nekem stanovanjskem sporu stanovanjskemu uradu uradno župansko sporočilo, ki ni bilo resnično. Obsojen je bil po istem nevarnem paragrafu na 100 Din globe. — Za brata Jerneja se je potegnil Jože Zaplotnik, posestnik iz Gorenjske. Prišla sta namreč orožnika Kognavc in Zupan, da bi ga peljala seboj po nujnih uradnih opravilih. Joža pa se je ujezil in je rekel orožnikom: »Smrkovca, domov pojta, vidva nimata pravice mojega brata aretirati!« Pri obravnavi se je zagovarjal, da je to rekel samo Jerneju in da je brata še celo miril. Ker pa ta zagovor ni držal, je bil obsojen na 100 Din globe, 50 Din takse in 150 Din prištine, kar je tudi, seveda precej ogorčen, takoj plačal. — K Andreju Kolencu, posestniku in mesarju v Zireh, je prišel orožnik in ga je povabil, da naj gre z njim k sodišču, ker se namreč Kolenc uradnemu pozivu ni hotel odzvati. Mož se je jezil, končno pa se je le oblekel in odšel z orožnikom. Kmalo za njima pa se je pripeljal njegov pomočnik s kolesom, ki je na vse načine poskušal, kako bi gospodarju pomagal, da se orožniku izmuzne. Ker se pa jima ta maneuver vsled razljivosti orožnika ni posrečil, se je Kolenc razjezil in je ozmerjal orožnika z besedami: »Sema, semasta, tako semasto delaš, barbari, nisem mislil, da so Slovenci tako barbarski.« Kolenc je priznal, da mu res ni bilo všeč, ker je moral iti z orožnikom, vsled česar je bil tudi precej razburjen in se ne spominja, kaj je vse rekel orožniku. Ne prizna in tudi ne izključuje inkriminiranih besed. Senat ga je obsodil na 300 Din globe in sicer iz razloga, da v tem slučaju ni bil žaljen orožnik, marveč je bila žaljena državna avtoriteta.

NI POTREBNO, da Vas muči revmatizem in trganje v križu, ker »Reumatis« odstranjuje bolečine v najkrajšem času. Glavna zaloga za Ljubljano in okolice je lekarna Leustek.

Nosite samo **BERSON**

gumi pete in potplate. Dajo elastično hojo, so cenejše in obdržijo Vaše čevlje trajne.

Poizvedovanja.

Izgubila se je v nedeljo 27. t. m. pop. od 3. do 4. ure damska zlata zapestnica z uro od kolodvora Domžale do Doba. Pošteni najditelj se naproša, da jo odda proti nagradi v pisarni tovarne g. Jos. Krmpotič na Viru ali pa — upravi tega lista.

Gospodarstvo.

Ustanavljanje novih hranilnic in posojilnic.

Naše zadržno gibanje je spravilo med ljudmi imena: hranilnica, posojilnica, v velik kredit. Ni bilo to lahko in ni bilo to tudi o ustanovitvah novih takih »hranilnic« ali »posojilnic«. Kdor ima količjak skušnje v presoji kreditnih zavodov sploh, kmalu lahko spregleda, kaj se godi za kulisami takih hranilnic in posojilnic in zelo hitro ugotovi, da je vzrok njihovega postanka največkrat sledeče:

Opaziti moramo, da so se zadnje čase pri nas gori navedene besede začele naravnost zlorabljati. Ni ga skoraj tedna, da ne bi brali o ustanovitvah novih takih »hranilnic« ali »posojilnic«. Kdor ima količjak skušnje v presoji kreditnih zavodov sploh, kmalu lahko spregleda, kaj se godi za kulisami takih hranilnic in posojilnic in zelo hitro ugotovi, da je vzrok njihovega postanka največkrat sledeče:

Pri današnji gospodarski krizi je morebiti njen najtemnejši pojav izredno visoka obresna mera. Zmagujejo jo komaj stara podjetja, nova podjetja pa vidijo v njej svojo smrt. Ni nič čudnega, da voditelji takih novih podjetij premišlujejo nepretrgoma, kako bi si preskrbeli kredite po nizki obresni meri in ravnotako nič čudnega, če pridejo do načrtov, češ najbolje je, da si ustanovimo lastno »hranilnico« ali »posojilnico«. Dobilo se bo vedno nekaj nevednih ljudi, ki bodo verjeli naslovu in prinesli svoj denar. Obrestovali jim bomo, kakor bo pač kazalo, recimo po 8 odstot, ali 10 odstot, sami sebi si bomo pa ta denar izposodili po par odstotkov več. Tako bomo plačevali za kredit 10 do 12 odstotkov in počemu bi potem beračili zanj okoli po 16 do 18 odstotkov, ali še več.

Ponavljamo, da se taki načrti v zadnjem času vedno pogosteje udeležujejo in stopajo v javnost. To pa zelo pogosto v ravno takih krajih, kjer je kreditnih zavodov vseh vrst že itak preveč in ima vsakdo na izbero na tucete zavodov, kjer lahko naloži svoj denar. V tem pojavu pa tiči velika nevarnost za celo našo domačo kreditno organizacijo in namen teh vrstic je, da opozorimo na to nevarnost. Nevarnost obstoji v tem, da take »hranilnice« ali »posojilnice« pri posojilih sploh ne vpoštevajo nobenega izmed principov, ki so merodajni za vsako zdravo kreditno politiko. Dovoljujejo posojila samo malemu izbranemu številu klientov, ki stojijo v najbližjih zvezah z upravo samo, ne gledajo ne na sigurnost, ne na likvidnost podjetij, ne na splošen gospodarski položaj. O zadružnih namenih pa pri takih »hranilnicah« in »posojilnicah« kljub lepo do nečim glasovom ni, ali sploh govora biti ne more.

Začasno seveda ti načrti lepo funkcionirajo. Toda žalostna dejstva bodo prej ali slej rodila tudi žalostne posledice. Te žalostne posledice bomo doživeli tudi mi pri take vrste zavodih, ki bodo padali od dneva do dneva v večjo nelikvidnost. Nelikvidnost bo rodila poskuse sanacije. Če se ti ponesrečijo, kar je pri današnjem zelo spremenljivem gospodarskem razvoju bolj verjetno, kot pa le mogoče, bodo sledili polomi. Polomi bodo aržurili javnost, rodili paniko, panika pa bo uničila ne samo ostale slabe zavode, nego tudi take, ki pri normalnih razmerah čisto dobro uspevajo.

Da se tem posledicam izognemo, je treba, da se že vzroki teh pojavov v kalj zatrejo, kajti to je v korist cele naše kreditne organizacije, najsi bo že ista osnovana na zadružni ali kak drugi podlagi. Od posledic namreč bodo trpeli vsi in ne samo tisti, ki bodo doživljali polom.

Smatrali smo za svojo dolžnost, da opozorimo javnost na te pojave in nas bo veselilo, če javno mnenje najde od pomoč.

Ogrsko vino na Poljskem.

Kako zelo se velikokrat interesi križajo s simpatijami, vidimo najboljši iz ovir, ki se stavijo sklenitvi trgovske pogodbe dveh od nekdanjih prijateljskih narodov, kakor so Madžari in Poljaki. Težko je najti dva etnografsko čisto tuja naroda, kjer bi bile medsebojne simpatije tako historično ukoreninjene. In ni čuda. Na las podobni značaj obeh narodov, jednak ognjevit temperament, združen z viteško lahkomišljenostjo, podobna socialna struktura prebivalstva, kjer je tako veliko nasprotje med siromašnim poljedelstvom in med sijajno, svetovno orijentirano aristokracijo, ki je imela do večerj vso politično oblast v rokah, slične šege in navade, podobna kuhinja itd. In vendar kljub najboljši volji in večkratnim poskusom ne morejo priti do sporazuma glede trgovske pogodbe.

Poljski zahtevi po čim svobodnejšem uvozu njenih tekstilnih izdelkov na Ogrsko se stavlja v bran mlada madžarska tekstilna industrija, ki pa krije sicer komaj polovico domače potrebe in mora trpeti že itak močno češko konkurenco. Na vso moč pa pritiskajo, da se sklene čim prej trgovska pogodba s Poljsko, madžarski vinogradniki, ki se nahajajo v še večji krizi kakor pa jugoslovanski. Njihovi napor, da spravijo prevelik obilico svojega vina iz dežele so naravnost obupni. Zlasti jim je veliko na tem ležeče, da si pridobijo poljski trg, ki je bil že dolga stoletja najboljši odjemalec plemenitih madžarskih vin, ki so si ga pa v zadnjih letih po prevratu popolnoma osvojile različne zapadne vinorodne države.

Poljski konzum madžarskega vina datira že od 16. stoletja dalje. Ogrske firme so imele na Poljskem najboljše kupce za svoja vina, ki so bila zelo razširjena in poznana med poljskim narodom, zlasti seveda pri aristokraciji in vojaštvu. Tokajec je postal naravnost nacionalna poljska pijača, saj je znan poljski pregovor: nullum vinum nisi hungaricum, Hungariae natum, Poloniae educatum. Najstarejša varšavska firma Tukier vodi trgovino s Tokajcem že od leta 1610. Kot največjo zanimivost znamenitih kleti omenjene tvrdke je treba omeniti tokajca letnika 1606 in 1652, od katerih pa imajo žalilobg samo še par sto steklenic na razpolago. Seveda niso naprodaj. Tvrdka jih da ob različnih znamenitih dogodkih samo kot prezent iz kleti. Tako je dobil 1. 1916. kralj Karl ob priliki svojega kronanja za ogrskega kralja dve steklenici v dar. Tvrdka Tukier ima na svojem ceniku silno drage vrste različnih vin. Najcenejša steklenica stane dolar, starejše vrste se pa gibljejo med 8 do 11 dolarjev za steklenico.

g Razstava konj na Ljubljanskem velesejmu. Po soglasnem sklepu Kmetijskega odseka Ljubljanskega velesejma se priredi na dan 24. avgusta t. l. samo razstava konj. Razstava goveje živine se je morala na podlagi došlih prijav za leto iz raznih tehničnih vzrokov opustiti. Priglasila za razstavo konj se sprejemajo še do 5. avgusta t. l.

g Letina sliv. Letošnja produkcija sliv bo v celi državi kvantitativno znatno manjša kakor lanska, zato pa izredno dobre kvalitete. Po oficijelnih podatkih bo dala letošnja kampanja za izvoz samo ca 1000 vagonov.

g Novosadska borza. Nova pšenica 405 do 410, koruza Din 270—280, oves 320—325, moka bazis nuleca Din 565—585, otrobi Din 210.

g Poljedeljske razstave priredi v Prijedoru v Bosni v dneh 17 do 20. oktobra t. l. srbsko poljeprivredno društvo.

g Trgovska pogajanja z Avstrijo. Trgovsko ministrstvo je imenovalo dr. Miroszlava Ploja, delegata pri reparacijski komisiji v Parizu, za pooblaščenca pri trgovinskih pogajanjih naše vlade z Avstrijo.

g Nova banka. V Bosanskem Novem se je osnovala z delniško glavnico 1.000.000 dinarjev »Srpska privredna banka d. d.«.

g Likvidacija hrvatske banke. »Zagrebačka banka d. d.« v Zagrebu je prešla v likvidacijo.

g Uradni kurz tujim valutam je določen za mesec avgust sledeče: napoleon 304 Din, turška lira v zlatu 343 Din, angleški funt 364 Din, dolar 83 Din, 100 franc. frankov 426 Din, 100 švicarskih frankov 1520 Din, 100 grških drachem 150 Din, 100 ital. lir 859 Din, 100 Kč 246 Din, 100 ogrskih kron 0.107 Din, 100 romunskih lejev 37 Din, 100 belg. levov 61 Din, 100 španskih peset 1107 Din, 100 holandskih goldinarjev 3164 Din, 100 danskih kron 1340 Din, 100 avstr. kron 0.1175 Din, milijon poljskih mark 9 Din, 100 belg. frankov 880 Din.

g Izgledi letošnje češkoslovaške sladkorne kampanje. Letošnjo produkcijo sladkorne pese v Češkoslovaški cenijo na 1.360.000 ton.

g Rekonstrukcija ruske trgovske mornarice. Rusija se je odločila zgraditi trgovsko mornarico, računajoč, da bi se tekom petih let 25 odstot. izvoza in uvoza izvršilo brez tuje pomoči. Gradbena dela bodo stala 66 milijonov rubljev. 65 odstot. dela bo izvršenega v Rusiji in 35 odstot. v tujini.

g Mednarodna konferenca o prirodnih energijah. Kakor smo že v 153. številki našega lista z dne 8. t. m. poročali, se je vršila od 30. junija pa 12. t. m. v Londonu konferenca o prirodnih energijah, katere se je udeležila tudi Jugoslavija. Na tej konferenci se je osnoval stalen mednarodni odbor o pogonskih silah ki ima svrha da vzdržuje vezi med posameznimi državami in proučuje tozadevna aktualna vprašanja. V tem odboru je zastopana tudi Jugoslavija.

g Internacionalni standard za bombaž. Če se ne bi pojavila nasprotstva od strani Angležev, bi se že 1. avgusta uveljavil takozvani »Fulmer« zakon, ki bi urejal mednarodno trgovino z bombažem na podlagi standarda t. j. srednjega povprečnega vzorca, katerega je sestavila ameriška vlada. Principijelno sicer glede speljave ni nobenih težkoč, gre samo za malenkostna nasprotstva in upati je, da se že v prihodnjem letu izvrši ta enotnost v svetovni trgovini z bombažem.

g Elektrifikacija avstrijskih železnic. Na progi Steinach—Buchheim v Salzkammergutu se je uvedel električni obrat.

g Nov polom na Dunaju. Österreichische Kaufmännische Bank na Dunaju je ustavila svoja izplačila in zaprosila za sodno nadzorstvo.

g Tekstilna industrija v Avstriji. Ker se nahaja avstrijska tekstilna industrija v težki krizi, je primorana v celi vrsti podjetij omejiti obrat in odpustiti delavstvo.

g Avstrijska finančna kriza ponehava. Po izjavi generalnega komisarja dr. Zimmermanna, se smatra avstrijska finančna kriza za končano, ker so ponehale insolvence bank in drugih zavodov, ki so bile še pred

par tedni na dnevnem redu, kar najbolje dokazuje neutemeljenost alarmantnih vesti o Avstriji v inozemstvu. Normalne razmere nastopajo ravno tako polagoma v Avstriji, kot v drugih srednjeevropskih državah.

g Vprašanje valorizacije predvojnih dolgov. Mažarska vlada izjavlja, da ne pristane v nobenem slučaju na valorizacijo predvojnih dolgov.

g Taksa za carinska plačila v Italiji znaša od 28. julija do 3. avgusta t. l. Lit 448. (Lit 100 nominalna carina in Lit 348 pribitek izmenjave.)

g Položaj na tržaškem sladkornem trgu. Slaba tendenca vlada na tržaškem sladkornem trgu dalje. Nemška konkurenca je silno stopila v ospredje, ker so nemške oferte veliko cenejše od drugih. Istotako konkurira na trgu še vedno Java in pa ameriški sladkor. V splošnem je položaj rezerviran.

g Finančni položaj Nemčije. Guverner nemške »Reichsbank« dr. Schacht smatra denarno situacijo Nemčije navzlic obtoku treh milijard zlatih mark za zadovoljivo. Reichsbanka je zastavila med vrednostmi, na katere dovoljuje predjume tudi še vsa svoja druga jamstvena posojila. Razen tega jamči za vračilo 200 milijonov zlatih mark, ki jih je posodila pomorska trgov. v svrhu okrepitev poljedelstva.

g Kopičenje denarja v Združenih državah sili ameriške banke k znižanju obresne mere posojil in vlog. Velikanski zneski hitre prodaje žita so zopet drug vzrok velikega dotoka denarja tudi iz zapadnih držav, ki žele v Združenih državah svoj denar naložiti. — Senator La Follette, tretji predsedstveni kandidat, napada newyorški finančni svet, češ, da ta namenoma trguje z denarjem v svrhu uplivanja na volilne mase v prid republikanski stranki.

g Amerikanski petroleji. Konzum nerafiniranega petroleja prekaša letos lanskega za 10 odstot, tako, da bo v kratkem dosegel dnevno uporabo 2.300.000 barelov. Ker znaša dnevni uvoz le 225.000 barelov, bodo morali za dobo nekaj tednov črpati iz obstoječih zalog — dnevnih 75 do 100.000 barelov.

Meteorološko poročilo.

Ljubljana 306 m n. m. viš.

Normalna barometriška višina 786 mm.

Čas opazovanja	Barometer v mm	Termometer v C	Psitrom. diferena v C	Nebo, vetrovi	Padavine v mm
29.7. 21 h	726.9	16.8	1.4	obl. s. vzh.	
30.7. 7 h	724.0	13.5	1.6	obl. j. vzh.	27.4
30.7. 14 h	723.8	20.6	1.1	obl. s. vzh.	

Kompletna postelja z zimnico se ceno proda. Polzve se pri hišniku Gradišče 11.

Več letnikov Duhovnega Pastirja, Slov. prijatelja in 12 zvezkov cerkvene zgodovine (Wetzer) prodam. Naslov pove uprava Slov. pod 4309.

Službo nočnega čuvaja ali podobno službo iščem. Grem tudi na gostilno v mestu ali na deželi. Naslov pove upr. Slovenca pod štev. 4308.

Iščem dekle

za vsa hišna opravila, ki zna tudi kuhati. Plača 300 dinarjev mesečno. — Nastop službe 15. avg. ali 1. sept. Javiti se je na naslov: Zora Ivandija, soproga mestnega svetnika, Petrinja, Hrvatsko.

Hagarin sin.

Roman. Paul Keller. — F. O.

(Dalje.)

22

»To je vzor njegovega naroda,« pravi Steiner važno. »In prav ima. Veliki volivni knez je bil namreč izobren cesar. Ustvaril je red v deželi, ko se je sam poprijel, prej je bilo pa vse neredno in zanemarjeno. Njega bi morali imeti za zgled.«

»Meni se zde taki zgledi žaljivi,« pripomni pek. »Mi nismo bili neredni in zanemarjeni. Želel bi, da ne bi bil velikega volivnega kneza nikdar spoznal, ker sem po njem prišel samo v dolgove.«

»Lo anche,« pravi Pohl, »pri svojem padronu sem že v kleščah za štirideset mark pet in sedemdeset. Ko sem mu eno prisolil, je zahteval denar nazaj. Sreče pa ni imel. Pobotala sva se zopet. To ti je navihanec, moj padrone.«

»Pride čas, da se solzim, pride čas, se veselim,« pristavi Steiner. »Čas, mislim namreč pomlad. Zdaj smo, hvala Bogu, slučajno zopet za en dan godci.«

Vzame tubo in začne čisto sam trobiti. Bučelj napev z ganljivo preprostostjo: spremeljevanje basa k valčku.

Skrivnostni tresljaji so doneli čez »Stražnik«. Bilo je, kot bi se star, častiljiv vratar hehetal skrivaj smešnega gošta. Nekaj zajčkov, ki so spali v brazdi, se je zbudilo in zbežalo, tri vrane so zletele z glasnim krakanjem proti gozdu, samo majhna jata vrabcev se je približala. Usedli so se v vrsto, nagnili glave in se zelo čudili.

Steiner trobi vedno dalje. Zdaj vzame tudi pek svoje glasbilo in začne pomagati. Italijan pograbi trobento. Slednjič doda še Robert Winter trupu glavo in zatrobi na rog napev: »Če ljubim te, zvezdice vprašaj!«

Ob vznjoju griča, onstran potoka, na pročelju gostilne se odpre okno in nekdo mahlja veselo z rdečim robcem.

Lora!

Tja gleda Robert Winter.

V zvoniku, kamor je šla v tem času cirkovnikova dekla zvonit k popoldanski službi božji, se je videl iz najvišje line črnobel predpasnik.

V zvonik se ozira pek.

Onstran doline je stopila na griček postavna vdova pred hišo na vrt. Ne maha nič, a njena postava se jasno vidi pred svetlim nebom kot precejšen črn oblak.

V ta oblak zre Steiner. Vedno bolj goreče in globoke glasove skuša izliti iz srca v svoj bas.

Samo Italijan Pohl se drži čemerno in neha kmalu igrati.

»Oh misero me! Čemu neki? Moja draga, Marija Pachura, stanuje v mestu.«

Zaigrajo še eno in še eno, same za ljubljene. Zastava v zvoniku še vedno vihra, a noben zvon se ne gane; oblak se premakne počasi malo proti vzhodu, kjer se še bolj jasno vidi; mnogo ljudi se zbira v vasi, samo Lora je zginila od okna.

Slednjič se dvignejo godei in zagodejo: »V mesto me popelje cesta, pa brez tebe ljubica.«

Vsi so veseli in korakajo lahko in srečno v jesenski dan. Zlato njihovih go-

dal jim blišči pred očmi. Roke, ki so prijele za trdo delo, zopet igrajo z majhnimi in lahki zaklopkami. Srce jim poje v veselju.

* * *

V Pohlsdorfu vse veselo pleše. Med šlezijskim narodom se sicer zdaj že žal ljudstvo tako loči med seboj, da smejo vsi premožnejši s svojimi sinovi in hčarami plesati samo »boljše plesce«, hlapi in dekleta pa »navadno skakanje«. Izjema je samo tu in tam pri »semnju«, ko plešejo vsi križem.

Narodnih noč ni bilo tudi v ti gostilni več mnogo videti. Mesto je poslalo v vas svoje stroje, svoje liste, svoje noše, svoje navade.

»O misericordia,« zastoka Pohl med odmorom, ko zagleda debelo dekle, ki je stisnila svojo obilnost v životnik, nataknila strašno neokusen klobuk na rdečo glavo in oblekla kričečo modro jopico z »moder-nimi« rokavi. »Misericordia, strašna ragazza! Brutta, brutta!«

Nato razlaga Schulzeju, peku, da se italijanske žene in dekleta nikdar ne oblačijo kot gospe, ker čutijo, da je treba za to pravega sloga v obleki in gosposkega nastopa, in da noben preprost Italijan ne dene na glavo visokega klobuka.

Marija Pachura je kmetijski otrok, preprosto dekle! Svilen ruto ima, ki ji krasno stoji.«

»Da,« pravi Steine in kaže na množico. »To so otočani v življenju, ki radi obesimo nase nepristen kras.«

Videlo se je, da je ponosen na ta iz-

rek. Da ga je ujel iz ust dr. Friedlieba, tega ni izdal.

Vedno dalje godejo. Veselje postaja vedno večje, dovtipi bolj kosmati. Pivo in žganje vedno bolj teče. Na nepokritih lesenih mizah, ki stoje ob steni, so luže od piva, leže premočeni pokrovčki iz klobučevine, plavajo ožgane žveplenke in konci cigar. Dekleta žare od napornega plesa in ker so si nenavadno tesno zvezale telo, fantje se smejejo na ves glas vsaki šali, zvonijo z denarjem v telovniških žepih in si nagajajo.

Kar pogleda debelo Pohl in strmi proti vratom.

»Moj padrone,« pravi k Steinerju in zastane za tri takte. »Kateri?« vpraša ta in utihne z basom. »Oni v neumnosti pisani obleki,« odvrne Pohl. »In drugi, ki prihaja z njim, je poštni asistent iz mesta.« »Duša, piskaj vendar!« ga opominja Steiner, sam pa tudi ne trobi. Tudi pek se pomeša semtertja v razgovor, da je godba vedno bolj pomanjkljiva. Samo Robert Winter gode jasno in v taktu napev.

Kar preneha tudi on. Strme gleda proti vходу.

Lora!

Zdaj ob desetih! Iz sosednje vasi!

Lora!

Spodaj nastane hrup.

»Godba!« kriče fantje, »godba! Ali ste zaspali?«

»Da godba!« vpije Steiner in zahrešči nekaj popolnoma pogrešenih glasov v dvorano. Počasi in škripaje kot voz, ki se je ustavil, se začne zopet oglašati godba.

(Dalje sledi.)

Ugodna prilika! Jedilni servis, nov, za 12 oseb, se podeli proda. Naslov v upravi pod števil. 4321.

Išče se v finem kuhanju izurjena **KUHARICA** k boljši rodbini. Naslov pove uprava Slov. pod števil. 4276.

Strojnik popolnoma samostojen in trezen, po možnosti samski, se sprejme za takojšnji nastop k lokomobili v parni žagi na deželi. Pojasnila daje tovarna parket Ivan Šiška, Ljubljana, Metelkova ul. 4.

Lep postranski zaslužek se nudi

potnikom in krajevnim zastopnikom

ki bi hoteli prevzeti tudi še zastopstvo ugledne ljubljanske tvrdke. — Pismene ponudbe z opisom dosedanjega službovanja in z natančno navedbo, katere tvrdke in stroke sedaj zastopajo, je poslati na upravo lista pod Lep postranski zaslužek.

Podjetje na Dolenjskem sprejme dobro izurjenega **mizarskega pomočnika**

firana in stanovanje pri podjetju. Ravnotraj se kupita **2 izložbeni okni**

2 x 1,5 metrov z železnim rolojem ter s šipami. Ponudbe pod »Nujno« št. 4312 na upravo Slovenca.

Išče se samski samostojen **elektromonter**

za elektrarno GABRIJEL OBLAK V Logatcu. 4313

NAJVEČJE CENE

DOSEŽETE, ako prodaste krajnike 4 m dolge in jamski les, smreka, bor, hoja, 2-7 m dolg, 12 do 30 cm premer, Artur Agliču, lesotrcu v Rečici ob Paki. 4311

NAZNANILO!

Podpisani vljudo naznanjam p. n. odjemalcem kakor cenj. občinstvu, da sem prevzel staroznajo

PEKARJO POTOČNIK Sv. Petra cesta števil. 5.

IVAN JAKIN, pek. mojster.

Hiša ali vila

enodružna, visokoprtila, popoln. nova, 96 m² zazidane površine, naprodaj. Krasno stanovanje takoj. Več pove F. Jerko, Črnuče, p. Ježica.

— ZNIZANE CENE! —

Najbolje se kupi brez dvoma

»Pri nizki ceni«

IGNAC ŽARGI

LJUBLJANA :: Sv. Petra cesta števil. 3.

Nudi cenj. odjemalcem razno damsko, moško in otroško perilo, razne nogavice v vseh barvah, svilnate flornogavice za dame ter velika izbira potrebščin za šivilje, kakor razne nakite, trese, svilne, vozenine itd., dalje velika izbira potrebščin za krojače.

— ZNIZANE CENE! —

Kdor se zanima za izvoz

svojih izdelkov v SOLUN, naj vpošlje oferte in pogoje pod šifro »SOLUN« števil. 4320 na upravo »Slovenca«.

Pristopim kot tihi družabnik s **300.000 DINARJI POSOJILA.**

Ponudbe na upravo Slovenca pod šifro Tihi družabnik števil. 4307.

KLAVIR

6rn (Stuzflügel) dobro ohranjen, radi preselitve podeli na prodaj. — Naslov pove uprava Slov. pod števil. 4324.

Zobno pasto

Ita. Kalodont, Odol, Elido, Gibbs ter Botol, priporoča Parfumerija »Strmolie« Ljubljana, Pod Trančo števil. 1.

IZLOŽBENA OKNA

4 komadi, kompletni, z železnim rolo in steklom 8 mm deb., velikost svetlobe 100 do 200 cm, se po ugodni ceni prodajo. — **PARNI STROJ S KOTLOM P. H. 18** se zaradi elektrifikacije za ceno 15.000 Din prodaja. Ivan Černe, št. Vid nad Ljubljano.

la trapist. SIR

z dnevno dobavo — **NUDI BOR. SBIL, Kočevje.**

Uslužben očividec.

Pisec dopisnice z gorenjim podpisom naj se v zadevi poskodbe izložbenega okna zgleda v pisarni »SVETLA« d. d., Hilslerjeva ul. 5. 4196

Gostilničarji, pozor!

Prima ogrske in dom. **SALAME**, polnomasten trapistovski **SIR** kakor tudi **POLEMENDOLEC** prve vrste nudi I. Buzzolini

na trgovini in ZAJUTRKOVALNICA, LJUBLJANA, 4153

LSAKOVRSTNA

ročna dela

vzajem v komisijsko razprodajo v moji filijali na Bledu. Naročila je poslati na »Atelje ročnih del« Nika ZIPSER, Kranj (telefon 31).

VII. dunajski

mednarodni sejem od 7. do 14. septembra 1924

Najugodnejša prilika za vse stroke.

Največja izbira! Brezkonkurenčne cene!

Veliki uspeh dunajskega pomladnega sejma: 100.000 kupcev.

Velika godbena in glediška slavnost mesta Dunaja.

Pojasnila:

Wiener-Messe Wien VII.

kakor tudi vsa častna zastopstva,

v Ljubljani:

Avstrijski konzulat, Turjaški trg 4, Jos. p Zidar, Dunajska cesta.

Razpisana je služba

OBČINSKEGA TAJNIKA

v št. Vidu nad Cerkljico. Kdor želi nastopiti, naj se zgleda najkasneje do 10. avgusta t. l. v občinski pisarni. Plača po dogovoru.

Prometni zavod za premož d. d. V LJUBLJANI

prodaja

PREMOG

IZ SLOVENSKEH PREMGOVNIKOV vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava na debelo

INOZEMSKI PREMOG IN KOKS

vsake vrste in vsakega izvora ter priporoča posebno prvostni čeboslov, in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog, črni premog in brikete

Naslov: **Prometni zavod za premož d. d. V Ljubljani, Miklošičeva cesta števil. 15. II.**

RAZPIS

prodaje zemljiških parcel.

Prodajo se sledeča v dr. Oražnovo zapuščino spadajoča zemljišča:

1. Zemljišče Mestni log: Parceli 893 in 894/1 ter šupi stavbn. parc. 89/2 in 803 kat. obč. Trnovsko predmestje v skupni izmeri 7.1504 ha.

To zemljišče se prodaja v treh enakih delih računano od ceste v Rakovo ješjo ali pa v delih, kakor ga režejo jarki iz Ceste 2 cesarjev, eventualno najboljšemu ponudniku za vse parcele s šupami vred.

2. Travniki pod dolenskim kolodvorom: Od postaje dolenski kolodvor ga loči poljska pot. Jako primeren za skladišče lesa, parno žago, odn. tvornico z lesnimi izdelki. Ta travnik obsega sledeče parcele: št. 175/1, 176/1, 176/2, 177/1, 178/1 in 179/1 kat. obč. Karlovske predmestje v skupni izmeri 2.0143 ha. Prodajo se prvi dve parceli skupaj in ostale skupaj odnosno najboljšemu ponudniku vse parcele skupaj.

3. Zemljišče za Rakovnikom:

a) Parcele št. 77/8 gozd, 83/1 travnik in 83/2 bajer (pripraven za rejo rib in za pridobivanje ledu pozimi) kat. obč. Karlovske predmestje skupno z zasebno potjo parc. 83/4 v skupni izmeri 1.0628 ha.

b) Parcele 77/20 gozd, 80/1 njiva in 83/3 travnik kat. obč. Karlovske predmestje v skupni izmeri 4.7281 ha. To zemljišče se na željo razdeli na dva dela.

4. Stavbne parcele na Friškovec:

a) Parcela št. 172/4 kat. obč. Sv. Petra predmestje I. del, razdeljena na 2 stavbni parceli po 746 m².

b) Parcela 284/2 iste kat. obč. razdeljene na 2 stavbni parceli v izmeri 852 in 896 m².

c) Parcela št. 172/17 iste kat. obč. v izmeri 604 m².

Ponudbe opremljene z 10 % vadijem — v gotovini odn. vredn. papirjih — v kateri se ponudnik zaveže, da ostane 4 tedne, ko konča rok za vlaganje ofertov v besedi. — Sicer da mu zapade vadij — je vložiti do 30. avgusta t. l. pri podpisnem odboru.

Vso kupnino bode plačati takoj v gotovini, ko sprejme ponudnik obvestilo, da je ponudba sprejeta. Vsa pojasnila se dobe pri podpisnem odboru v delavnih urah od 9.—11. ure dopoldne.

Upravni odbor dr. Oražnovega dijaškega doma (univerza) v Ljubljani, dne 26. julija 1924.

Dr. A. Šerko.

„SLOVENEČ“

je za vsakega trgovca in obrtnika najbolj primeren list za uspešno reklamo.

Dobro je vsikdar naložen denar, ki ga inserent izda

za oglase

v tem mednarodnem razširjenem dnevniku. Vsak oglas, pa bodisi v veliki ali pa tudi v

najbolj

priprosti uspeh. Vsakomur torej, ki ima kaj naprodaj ali dobaviti, ali pa misli kaj kupiti, je „Slovenec“ za insercijo ob vsaki priliki najbolj

šim ljudstvom po deželi najbolj majhni obliki (najmanjši prostor za enkrat samo 5D) zagotovi oglaševalcu gotov

priporočljiv!

Javna prostov. dražba

se vrši dne 6. avgusta t. l. ob 9. dopoldne v Ljubljani, Zvonarska ulica 1. Prodajalo se bo 15 različnih motorjev (motociklov) — novih in že rabljenih, več dvokoles in motorčkov za montirati na dvokolesa, 16 šivalnih strojev za šivilje, krojače in čevljarje, 3 pisalni stroji, več otroških vozičkov, 4 avtomobili, 2 strožnice za železo, pripravne za male mehanike, 2 električ. motorja itd.

Parfume in

kolinske vode

na težo, znamke

„La Fleur de France“

priporoča

Parfumerija „Strmolie“

LJUBLJANA :: Pod Trančo 1

Enonadstr HIŠA

z vrtom in zemljiščem se po jako ugodni ceni takoj prodajo. — Poizve se v Ljubljani, Opekarska cesta 10. 4182

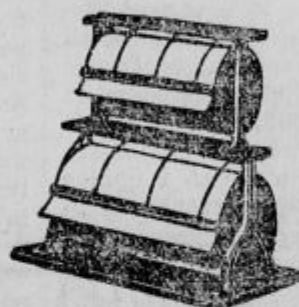
MESTNO ŽUPANSTVO KOČEVJE

razpisuje službo

obratovodje na mestni elektrarni in vodovodu.

Obratovodja mora biti zmožen vseh elektrotehničnih del. Upoznan mora biti z montiranjem in odmontiranjem električnih napeljav. Izkušen mora biti na vsa strojna dela v električni centrali, katere pogon se vrši deloma po vodni turbini, deloma z Dieslovimi motorji in akumulatorno baterijo. Vešče in upoznan mora biti z vsemi administrativnimi posli, ki se tičejo elektrarne. Vešče mora biti slovenskega jezika v govoru in pisavi, kakor tudi nemškega. Starost ne preko 40 let. Plača po načinu državnih nameštencev. Prosto stanovanje, kurjava ter uporaba vrta. Prošnjo je vlagati do 15. avgusta 1924, katerim je priložiti popis dosedanjega službovanja, izpričevala in staviti reference. — Mestno županstvo Kočevje, dne 28. julija 1924. — Župan: Ivan Novak l. r.

Papir v rolah

z našneno firmo

in reklamo

se dobiva pri

Pantić in drug

Beograd

Popolnoma varno naložite denar v

Ljubljansko posojilnico r. z. z o. z.

ki posluje v novopreurejenih prostorih

Mestni trg 6 v Ljubljani Mestni trg 6

Hranilne vloge in pa vloge na tekoči račun obrestuje po **8%** ter jih izplačuje takoj brez odpovedi. — Večje vloge z odpovednim rokom pa obrestuje tudi višje po dogovoru.

Posojila daje le proti popolni varnosti proti vknjižbi na hiše in posestva ter proti poroštvu. Daje tudi trgovske kredite ter sprejema cesije in inkaso faktur.

Naznanilo.

Slavnemu občinstvu naznanjava, da otvoriva dne. 2. avgusta t. l.

manufakturno trgovino

na drobno pod tvrdo

FABIANI & JURJOVEC

Ljubljana, Stritarjeva ulica 5.

Priporočava se za cenjeni obisk z zagotovilom točne postrežbe.

z odličnim spoštovanjem

Fabiani & Jurjovec

Potrjim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je naša nad vse ljubljena in skrbna soproga, mama, stara mama, tešča in teta, gospa

Marija Stopar vdova Jelenc (vulgo Gričar)

posestnica

dones 30. t. m. ob 9. uri dopoldne v 63. letu, po kratki, mučni bolezni, previdena s tolažili sv. vere mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb drage pokojnice se vrši v pelek dne 1. avgusta ob 15. uri popoldne iz hiše žalosti, Celovška cesta št. 63, na pokopališče k Sv. Križu.

Vsem, ki so pokojnico poznali, jo priporočamo v bleg spomin.

S. p. Šiška, dne 30. julija 1924.

Anton Stopar, soprog. — Jože Jelenc, sin. — Anica Jelenc, Tončka Felber roj. Jelenc, hčeri. — Pepca Jelenc roj. Malgaj, sinova. — Leo Felber, zet. — Lea, Mirica, vnukinja.